

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Studie van de rechtspraak over feiten daterende van vóór het huwelijk als rechtsgrond tot echtscheiding

I. Probleemstelling

De wetgever heeft de feiten, daterende van vóór het huwelijk, niet uitdrukkelijk voorzien als rechtsgrond tot echtscheiding.

Nochtans kunnen we bij de studie van de rechtspraak aangaande de rechtsgronden tot echtscheiding, vaststellen, dat feiten, die het huwelijk voorafgingen, door de rechtbanken en hoven aangenomen worden als rechtsgrond tot echtscheiding, krachtens artikel 231 van het Burgerlijk Wetboek. Deze feiten worden dan aanzien als zijnde beledigingen van erge aard.

II. Studie van het gestelde probleem

I. Bestudering van de rechtspraak naar de aard van de feiten, daterende van vóór het huwelijk, als rechtsgrond tot echtscheiding.

I. Feiten van physiologische aard, die, ofwel de voortzetting der soort zullen beletten, ofwel een gevaar voor de gezondheid van de partner betekenen.

1. Impotentie van de man.

De impotentie van de man is in principie op zichzelf geen feit, dat een rechtsgrond tot echtscheiding kan uitmaken, vermits de impotentie op zichzelf geen ontorend karakter vertoont, en niet van aard is om de persoon, die met dit gebrek behept is, in achtting te doen dalen.

Maar, wanneer de impotentie van de man op zichzelf geen rechtsgrond tot echtscheiding is, dan is dat niet het geval indien dit gebrek wetens en willens verzwegen werd vóór dat het huwelijk werd aangeaan. De verzwijging van deze onmacht wordt in de rechtspraak aanzien als zijnde een belediging van voldoende erge aard om de echtscheiding toe te laten.

Alzo besliste de rechtbank van Verviers ⁽¹⁾, dat de echtscheiding zou toegestaan worden aan een vrouw, die na haar huwelijk tot de bevinding kwam, dat haar man geslachtelijk onbekwaam was, en waarvan de man deze toestand vóór het huwelijk door allerlei middelen verborgen hield. De rechtbank ging op de

vordering van de vrouw in, omdat ze oordeelde, dat het hier ging om een belediging van erge aard.

Het vonnis geeft eerst enige beschouwingen over het huwelijk: « Attendu que si au point de vue sentimental, et suivant une certaine doctrine, le mariage est une union des âmes, cette définition paraît bien incomplète à notre époque avec les idées philosophiques actuelles, non seulement du point de vue individuel et des satisfactions personnelles et physiques que les époux demandent du mariage, mais encore et surtout au point de vue social. » Het neemt aan dat deze onbekwaamheid geen grove belediging zou zijn, had de vrouw van deze toestand kennis gehad; doch daar dit geenszins het geval was, « ...que cet élément et les procédés employés pour continuer à cacher son infériorité au point de vue sexuel constituent vis-à-vis de la demanderesse une injure grave... », neemt het vonnis de echtscheiding aan.

In dezelfde zin beschouwde de rechtbank van Luik ⁽²⁾ als beledigend, het feit dat de echtgenoot op het ogenblik van zijn huwelijk zijn toestand van onmacht had verzwegen, toestand waarvan hij zich ten volle bewust was.

We vonden een recent vonnis van de rechtbank van Antwerpen ⁽³⁾, waarin de rechtbank besliste, dat het feit, dat één der echtgenoten in volle bewustzijn van zijn toestand van impotentie, deze op het ogenblik van zijn huwelijk verzwegen, een belediging van erge aard uitmaakte krachtens artikel 231 van het Burgerlijk Wetboek.

In een nota bij dit vonnis van de rechtbank van Antwerpen beweert de Heer H. Schiltz, dat, wanneer de impotentie reeds aanwezig was vóór het huwelijk, het elementaire rechtvaardigheidsgevoel speelt. Hij beweert dat eenieder het als een morele oplichterij zal beschouwen, wanneer een huwelijkspartner, wetens en willens, een gezellin aan zich wil binden, wanneer hij weet, dat hij onmogelijk de meest verrechtvaardigde verlangens van de contractant zal kunnen vervullen. Volgens de Heer Schiltz beantwoordt de oplossing, door de rechtspraak in dergelijke gevallen gegeven, aan een diep ingeworteld rechtvaardigheidsgevoel, en laat ze de realiteit primeren boven juridische feiten.

Wanneer de Belgische rechtspraak de impotentie van de man, bestaande vóór het huwelijk en door hem

verzwegen, naar ons weten, slechts aanneemt als rechtsgrond tot echtscheiding vanaf 1929, konden we vaststellen dat de Franse jurisprudentie reeds een beslissing in die zin kent in 1903 (4). De vrouw moet kunnen bewijzen, dat de man zijn toestand kende op het ogenblik, dat het huwelijk werd aangegaan.

Een vonnis van de rechtbank van Dax (5) besliste, dat de toestand van zijn onmacht, die door de man zorgvuldig verborgen gehouden werd voor zijn verloofde, aanleiding kan geven tot verbreking van de echtelijke band, omdat deze vrijwillige en overwogen verzwijging een bedrog en een daad van kwade trouw betekent, die de vrouw met reden als een belediging van erge aard kan beschouwen.

Het Franse Hof van Verbreking besliste in 1922 (6), dat de rechters ten gronde als belediging van erge aard mogen in acht nemen, en aldus de echtscheiding ten voordele van de vrouw mogen uitspreken, het feit dat de man het huwelijk had aangegaan wetende dat hij impotent was, en dat hij zijn toestand had verzwegen.

Op te merken valt, dat het verzwijgen van zijn toestand van onmacht aan zijn verloofde in hoofde van de man een onbehoorlijkheid daarstelt, die men moet beoordelen met meer of minder gestrengheid, al naargelang de leeftijd van de beide partijen.

Er bestaat dus geen beledigend inzicht of zelfs geen krenking in hoofde van de man, die een vordering tot echtscheiding vanwege de vrouw zou rechtvaardigen, wanneer de toestand van impotentie van de man algemeen bekend was, want deze algemene bekendheid doet aannemen, dat de vrouw er in toegestemd heeft te huwen met volledige kennis van zaken (7).

De toestand van impotentie moet gekend zijn door de man op het ogenblik waarop hij het huwelijk sluit, en bovendien moet hij deze toestand niet hebben medegedeeld aan de bruid vóór het ogenblik van het huwelijk, anders kan er geen sprake zijn van een beledigend feit (8). Bijgevolg kan geen echtscheiding toegelaten worden, wanneer de bruidegom de avond zelf van het huwelijk zou vaststellen dat hij impotent is, dan wanneer hij gedurende gans zijn eerste huwelijk blijf heeft kunnen geven van een volkomen mannelijkheid (9).

In strijd met de recente Belgische en Franse rechtspraak is een arrest van het Hof van Beroep te Brussel (10), dat verklaart dat het verbergen van geslachtelijke onbekwaamheid geen belediging van erge aard is, maar « qu'on pourrait concevoir que l'impuissance celée soit invoquée comme cause de nullité de mariage ayant entraîné une erreur de nature à vicier le contrat ».

2. Steriliteit van de vrouw.

De voorbeelden van steriliteit van de vrouw, in aanmerking genomen als feit, daterende van vóór het huwelijk, als rechtsgrond tot echtscheiding, die we in de rechtspraak vinden, vertonen veel gelijkenis met deze aangaande de impotentie van de man.

Zo heeft de rechtbank van Verviers (11) de bewering van de echtgenoot, als zou zijn vrouw hem haar steriliteit hebben verborgen gehouden tot aan de voltrekking van het huwelijk, ontvankelijk verklaard, omwille van de beledigende aard van het feit.

De Franse rechtspraak gaat nog verder (12), wanneer ze niet alleen aanneemt, dat de verzwijging van de fysische misvormdheid van de vrouw, die een betelsel betekent voor de volledige uitwerkselen van het huwelijk, een belediging van erge aard is ten opzichte van de man, maar wanneer ze bovendien oordeelt dat

deze belediging van erge aard niet ophoudt, indien de vrouw zich na het huwelijk had onderworpen aan een heelkundig ingrijpen, dat voor gevolg had gehad dit fysiologisch gebrek op te heffen. Inderdaad, dit heelkundig ingrijpen verschaft de man geen enkele waarborg, wat betrof het moederschap van de vrouw, waarnaar de echtgenoot een rechtmatig verlangen mag koesteren.

3. Venerische ziekten.

In de Belgische rechtspraak vinden we slechts één vonnis, dat de verzwijging van een venerische ziekte, op het ogenblik van het huwelijk, aanneemt als rechtsgrond tot echtscheiding. Dit vonnis is zeer recent (13). De rechtbank neemt aan dat het een belediging van erge aard is in hoofde van de man, een huwelijk aan te gaan zonder zijn verloofde er van op de hoogte te stellen, dat hij kort vóór het huwelijk aangetast werd door een venerische ziekte, waarvan hij niet met zekerheid wist, dat hij zou genezen zijn. Deze belediging werd nog verzaamd door het feit dat de man nooit aan zijn verloofde de geneeskundige inlichtingen had verschaft waarom ze herhaaldelijk had gesmeekt, en die haar eventueel hadden kunnen voorlichten.

De Franse rechtspraak biedt ons meer voorbeelden van venerische ziekten, daterende van vóór het huwelijk, als rechtsgrond tot echtscheiding. Deze jurisprudentie legt, naast het feit van de verzwijging (14) van deze ziekte op het ogenblik van het huwelijk, vooral de nadruk op het gevaar voor besmetting van de huwelijkspartner, en ziet dus vooral daarin de belediging van erge aard.

Verscheidene arresten van het Hof van Beroep te Parijs (15) nemen de overdracht van syphilis door de man op de vrouw aan als belediging van erge aard, op voorwaarde dat de man aan deze ziekte leed vóór het huwelijk, deze kwaal kende, zich er niet van had vergewist of hij genezen was op het ogenblik van zijn huwelijk en zijn toestand daarenboven aan zijn verloofde had verzwegen.

We hoeven zeker niet te zeggen, dat de venerische ziekte moet bestaan op het ogenblik zelf van het huwelijk. De overdracht van syphilis door de man op de vrouw is geen rechtsgrond tot echtscheiding, wanneer op het ogenblik van het huwelijk de man zich genezen waande; de overdracht der besmetting was dan onvrijwillig en vrij van alle belediging (16).

Een ziekelijke aandoening, daterende van vóór het huwelijk, en waarvan men genezen was op het ogenblik van het huwelijk kan geen rechtsgrond tot echtscheiding zijn ten nadele van de persoon, die door de ziekte getroffen was, zelfs ook dan niet wanneer hij het niet nodig geacht had die vroegere ziekte aan zijn verloofde mede te delen (17).

Tenslotte vermelden we hier nog een vonnis, dat in innig verband kan worden gebracht met verzwijging van gekende venerische ziekte op het ogenblik van het huwelijk. Indien de man beweert, dat zijn vrouw op hem een venerische ziekte heeft overgedragen, en wanneer uit een medisch onderzoek blijkt, dat de man syphilis had vóór het huwelijk, en dat het dus in feite de man was die de vrouw besmet had, dan zal deze bewering van de man een belediging van erge aard uitmaken, die van aard zal zijn de echtscheiding ten voordele van de vrouw uit te spreken (18).

4. Andere ziekten.

Vermits in principie de beide echtgenoten tot plicht hebben elkaar bij eventuele ziekte bij te staan en te

helpen om een genezing te bekomen, kunnen we ons afvragen of echtscheiding wel mogelijk is ter oorzaak van ziekte, wanneer die ziekte reeds bestond vóór het huwelijk.

Vier beslissingen in de Belgische rechtspraak van de laatste twintig jaren leveren ons desaangaande een negatief antwoord, naast verscheidene Franse uitspraken.

De rechtbank van Bergen (19) heeft geweigerd een belediging van erge aard te zien in de verzwijging van een zenuwziekte van niet venerische oorsprong, en dit niettegenstaande dat deze ziekte de onmogelijkheid om de soort voort te zetten met zich meebracht. De ziekte in kwestie was op zichzelf immers niet schadelijk.

Wanneer één der echtgenoten zou nagelaten hebben de andere bij het afsluiten van het huwelijk op de hoogte te stellen van een toestand van krankzinnigheid, die bestond vóór het huwelijk, dan zal hierin geen belediging van erge aard gezien worden ten opzichte van de andere echtgenoot. Het zou ook niet mogelijk zijn de verzwijging van deze toestand door de ouders van de herstelde partner aan te voeren als rechtsgrond tot echtscheiding (20).

Niettegenstaande dat het vrijwillig misbruik maken van verdovingsmiddelen op zichzelf een belediging van erge aard is ten opzichte van de andere echtgenoot, is de omstandigheid, dat de zich drogerende echtgenoot reeds morphinomaan was vóór het huwelijk, niet ontvankelijk als rechtsgrond tot echtscheiding, zelfs indien bewezen is, dat de gezonde echtgenoot alles in het werk heeft gesteld om zijn zieke partner te doen genezen (21).

De rechtbank van Dinant (22) is van oordeel, dat de verzwijging van een ziekte geen belediging van erge aard is voor de andere echtgenoot, wanneer deze verzwijging dan toch tot gevolg had, dat de gezonde echtgenoot zijn toestemming gaf, toestemming die hij niet zou gegeven hebben bij volle kennis der feiten. Nochtans wordt aangenomen, dat de belediging van erge aard moet in acht genomen worden, wanneer deze verzwijging van ziekte na het huwelijk zou volgehouden zijn, en wanneer daardoor de gezonde echtgenoot besmet werd, behoudens de omstandigheid, dat de verzwijging niet de bedoeling heeft gehad zijn partner te beledigen.

Onderzoeken wij nu even de Franse jurisprudentie.

Het feit dat de toekomstige echtgenoot niet gesproken heeft aan zijn verloofde over stoornissen in de hersenen van voorbijgaande aard, waaraan hij had geleden tien jaren vóór zijn huwelijk, en die zich sindsdien niet meer hadden herhaald, maakt geen rechtsgrond tot echtscheiding uit (23). Inderdaad, de bruidegom was op het ogenblik van zijn huwelijk in de overtuiging volledig genezen te zijn, vermits deze stoornissen zich hadden voorgedaan, toen hij zeventien jaar oud was en een lyceum-examen voorbereidde, en daar hij gedurende tien jaren werktijd, die er op volgden, geen crisissen meer had gekend.

Ook kan geen echtscheiding uitgesproken worden ter oorzaak van verstandsverbijstering van de vrouw, indien de man niet klaarblijkelijk het bewijs levert, dat deze toestand hem verzwegen werd op het ogenblik van het huwelijk, en dat deze verzwijging aan zijn verloofde kan ten laste gelegd worden (24). In dit vonnis wordt de verzwijging weer voorop gesteld.

Dit is trouwens niet het enige geval waarin verzwijging als rechtsgrond tot echtscheiding wordt aanvaard. Wij vonden nog twee beslissingen in dezelfde zin.

Indien de man weet dat hij lijdt aan een ongeneeslijke ziekte en deze voor zijn verloofde verborgen

houdt bij de afsluiting van het huwelijk, dan is dit een oorzaak tot echtscheiding. Volgens het hof van Colmar mag het bewijs desaangaande bevolen worden bij middel van een deskundig onderzoek door artsen (25).

In een arrest van 1956 bevestigt het Franse Hof van Verbreking, dat het verzwijgen van de gezondheidstoestand vóór het huwelijk een belediging uitmaakt van erge aard (26).

De verzwijging is echter geen rechtsgrond tot echtscheiding, wanneer de ziekte op zichzelf, hetzij geneesbaar is, hetzij niet van afkeurenswaardige aard is. Alzo besliste de rechtbank van Nîmes (27), dat de verzwijging door de man van een psychologisch gebrek, dat een stoornis der klieren meebracht en elke toenadering tussen de echtgenoten onmogelijk maakte, geen rechtsgrond tot echtscheiding was, vermits het niet kon bewezen worden of deze ziekte van bestendige aard was. Bovendien betekende deze ziekte geen gevaar voor de gezondheid van de echtgenote.

Vermits epilepsie geen ziekte van schadelijke aard is, wordt haar verzwijging op het ogenblik van het huwelijk niet aangenomen als rechtsgrond tot echtscheiding in de Franse rechtspraak. Aldus een beslissing van de rechtbank van de Seine (28).

Ook de omstandigheid dat de vrouw vóór haar huwelijk aan haar toekomstige man niet zou gezegd hebben, dat ze crisissen van vallende ziekte had, wordt niet aangenomen als oorzaak van echtscheiding, omdat het hier niet gaan om een onterende ziekte, en omdat daarenboven aangenomen wordt, dat het mogelijk zou zijn dat het meisje de ernst van haar ziekelijke aandoening niet ten volle begreep (29).

Het spreekt vanzelf, dat de persoon, die een huwelijk wil aangaan en ziek is, die toestand moet kennen. Het is dus logisch, dat de eis tot echtscheiding van een vrouw zal afgewezen worden, wanneer ze er zich enkel zou toe beperken te beweren, dat haar man aangetast is door een betrekkelijk zware ziekte, en dat hij dus de plicht had niet te huwen (30).

Tenslotte willen we in deze afdeling van onze studie nog een beslissing vermelden van de rechtbank van Valence (31), die ons interessant voorkomt, omdat het feit, waarop de eis tot echtscheiding gegrond is, naar onze mening schommelt tussen afkeurenswaardige ziekte en niet-schadelijke ziekte. De man die echtscheiding eist op grond van bestendige dronkenschap van zijn vrouw kan hierin geen belediging van erge aard zien, wanneer hij verwaarloosd heeft vóór zijn huwelijk de meest elementaire inlichtingen in te winnen over het gedrag van zijn vrouw, of indien hij ze heeft gehuwd met kennis van zaken, want dan aanvaardde hij een risico. Bovendien wordt aangenomen, dat de man aan zijn plichten van echtgenoot heeft te kort geschoten, daar hij zijn vrouw moest aanzetten, ingevolge zijn plicht tot bijstand, zich te onderwerpen aan een geneeskundige behandeling. Enkel de weigering van de vrouw om zich te onderwerpen aan een dusdanige behandeling zou kunnen aangevoerd worden als rechtsgrond tot echtscheiding.

II. Feiten die geen waarborg voor de echtelijke getrouwheid inhouden.

Wij brachten onder dit hoofdstuk drie feiten, daterend van vóór het huwelijk, samen, waarvan we denken, dat het bestaan geenszins bijdraagt tot het behoud van het wederzijds vertrouwen tussen de echtelieden, wanneer deze feiten na het huwelijk aan het licht komen.

1. *Error virginitatis*.

De Belgische rechtspraak levert ons aangaande de dwaling omtrent de maagdelijkheid van de vrouw geen voorbeelden; daarentegen vonden we verscheidene voorbeelden in de Franse jurisprudentie.

Wel citeren we in de Belgische rechtspraak een vonnis van de rechtbank van Brussel (32), dat met deze stof innig verband houdt. Het vonnis neemt aan, dat de omstandigheid, dat de echtgenote na het huwelijk minnaars heeft, en dat deze minnaars dezelfde personen zijn dan vóór het huwelijk, kan bijdragen tot de waardering van de wederkerige grieven der echtgenoten. Deze omstandigheid kan voorbedachtheid tot schending van de huwelijksband doen vermoeden op het ogenblik van het huwelijk zelf. Deze omstandigheid zal de rechtsgronden tot echtscheiding, die zich tijdens het huwelijk voordoen laten zien in hun waar daglicht.

Wat leert ons de Franse rechtspraak aangaande de error virginitatis?

We menen te mogen aannemen, dat de dwaling aangaande de maagdelijkheid er geen rechtsgrond tot echtscheiding is, en dat de Franse rechtspraak in die zin gevestigd is.

De verzwijging door de vrouw van de omstandigheid, dat ze er vóór haar huwelijk een minnaar op nahield, wordt verworpen als rechtsgrond tot echtscheiding (33).

De Franse rechtspraak verwerpt de eis tot echtscheiding vanwege de man, wanneer deze gebaseerd is op de niet-maagdelijkheid van de vrouw op het ogenblik van het huwelijk (34). Ze ziet hierin eenvoudige gevallen van wantrouwen, die ophielden vóór het huwelijk en zich nadien niet meer herhaalden (35).

Wanneer de man verneemt, dat zijn verloofde intieme betrekkingen had met een derde, en wanneer de vrouw dat niet bekend, dan is het de man niet toegelaten dit te bewijzen, daar het tegenbewijs niet mogelijk zou zijn (36).

Ook is het geen belediging van erge aard, wanneer de jonge vrouw gedurende de bruidsnacht aan haar man zou toegeven, dat haar maagdelijkheid zoek was (37). Daarentegen, indien de man de vrouw daarom de dag na het huwelijk zou verlaten, dan zou dit voor de vrouw een belediging van erge aard zijn; inderdaad, de vrouw zou de beweringen, tegen haar ingebracht, met reden kunnen ontkennen (38).

In analogie met de aangehaalde rechtspraak kunnen we vaststellen, dat het hebben van een minnares door de man vóór het huwelijk geen echtscheiding kan uitlokken ten voordele van de vrouw (39).

2. *Zwangerschap*.

Aangaande de vraag of zwangerschap, op het ogenblik van het sluiten van het huwelijk, een rechtsgrond tot echtscheiding is, schijnt de Franse rechtspraak in affirmatieve zin gevestigd te zijn. We vonden slechts twee beslissingen waar de uitspraak ontkennend was.

De Belgische rechtspraak daarentegen neemt zwangerschap, op het ogenblik van het huwelijk niet aan als rechtsgrond tot echtscheiding. Maar we hoeven desaanvaande aanstonds op te merken, dat we in de Belgische jurisprudentie slechts één beslissing vonden, en dan nog wel een zeer oude, namelijk daterende van in 1873.

De rechtbank van Antwerpen (40) weigerde op de eis tot echtscheiding vanwege de man, gesteund op de verzwijging door de vrouw van haar zwangerschap

op het ogenblik van het huwelijk, in te gaan, omdat de verloofde reeds vier jaren vóór haar huwelijk een kind ter wereld gebracht had, dat door eiser erkend en gewettigd werd in de huwelijksakte. De rechtbank beweert, dat in onderhavig geval de rechter beschikt over een vrij beoordelingsvermogen, en dat hij daarbij rekening dient te houden met de moraliteit en de fijngevoeligheid van de eiser.

De rechtbank van Cambrai (41) weigerde eveneens de verzwijging van zwangerschap, op het ogenblik van het huwelijk als rechtgrond tot echtscheiding te aanzien, en motiveerde haar afwijzing op de omstandigheid dat deze verzwijging op het ogenblik van het huwelijk, slechts de voortzetting was van de verbergings van deze zwangerschap door de vrouw vóór het huwelijk. De rechtbank laat hier dus duidelijk blijken, dat enkel een feit, daterende van na het huwelijk, een miskenning van de echtelijke plichten kan uitmaken, en enkel een zulkdanig feit een rechtsgrond tot echtscheiding kan zijn.

Het bedrieglijk voorwenden door de vrouw van zwangerschap met het enig doel de man tot een huwelijk over te halen, wordt door de Franse jurisprudentie niet aanvaard als een belediging van erge aard voor de man, omdat deze veinerij niet te vergelijken is met de verzwijging van zwangerschap, die haar oorsprong vindt in de verhouding met een derde (42). Alzo werd wel als belediging van erge aard aanvaard, het feit dat de vrouw haar verloofde had doen geloven, dat ze van hem zwanger was, dan wanneer de verwekking door een derde was tot stand gebracht. De man had daarop in het huwelijk toegestemd. Enkel na de geboorte van het kind bekende de vrouw de waarheid. (43). Het Hof nam aan dat de man geen huwelijk zou gesloten hebben, indien hij kennis had gehad van de ware toedracht der zaak, en bovendien stelde het hof vast, dat deze schuldige verzwijging van de waarheid voortgezet werd na het huwelijk. Daarenboven zou de aanwezigheid van het kind in zijn gezin een bestendige belediging uitmaken voor de man.

Om reden van de gevolgen na het huwelijk van de verzwijging van zwangerschap, op het ogenblik van het huwelijk, wordt haar verzwijging ook in verscheidene andere beslissingen (44) als rechtsgrond tot echtscheiding aanvaard.

Naast al de aangehaalde beslissingen komt het ons vreemd voor, dat de eis tot echtscheiding werd ingewilligd in het geval van verzwijging van zwangerschap bij het huwelijk, wanneer het kind doodgeboren werd (45). In dit geval kon de man zich toch niet beledigd gevoelen door de aanwezigheid in het gezin van een kind waarvan hij de vader niet was. Ook vragen we ons af waarom de verzwijging van de geboorte van een natuurlijk kind, vóór het huwelijk, aangenomen werd als rechtsgrond tot echtscheiding (46), alsook de clandestiene bevalling vóór het huwelijk (47), dan wanneer geen echtscheiding wordt toegestaan in geval van error virginitatis.

3. *Prostitutie*.

Het feit dat een vrouw vóór haar huwelijk ingeschreven was op het register der zedenpolitie als publieke vrouw, werd aangenomen als belediging van erge aard, om reden dat deze inschrijving gehandhaafd werd na het huwelijk (48).

We menen dat deze beslissing in de toekomst geen navolging meer zal kennen, noch in Frankrijk, noch in België, vermits de officiële reglementering van de prostitutie in beide landen werd afgeschaft, res-

pectievelijk door de wet van 13 april 1946 en de wet van 21 augustus 1948.

III. Feiten die de waardigheid van burger schaden.

1. Strafrechtelijke veroordeling van één der echtgenoten.

De veroordeling, vóór het huwelijk, van één der echtgenoten tot een schandstraf is, volgens een arrest van het Hof van Beroep te Brussel, geen rechtsgrond tot echtscheiding, tenzij dat de andere echtgenoot zou bewijzen, dat hij deze veroordeling niet kende of niet kon kennen, en dat deze veroordeling op bedrieglijke wijze werd verborgen door de schuldige echtgenoot ⁽⁴⁹⁾. De vordering tot echtscheiding was in deze zaak gegrond op artikel 232 van het Burgerlijk Wetboek. Daar dit artikel opgeheven werd door de wet van 15 december 1949, artikel 29, is deze beslissing, naar onze mening, van weinig belang voor de toekomst.

De rechtbank van Antwerpen ⁽⁵⁰⁾ aanvaardt de veroordeling van de man, daterende van vóór het huwelijk, niet als rechtsgrond tot echtscheiding, vermits de man niet zijn toevlucht genomen had tot listen om deze veroordeling voor zijn verloofde verborgen te houden.

Een recent vonnis van de rechtbank van Leuven ⁽⁵¹⁾ verwerpt een vordering tot echtscheiding gesteund op een correctionele veroordeling wegens heiling, uitgesproken vóór het huwelijk. De rechtbank oordeelde, dat hier geenzins sprake kon zijn van een beledigend feit, daar de verloofde zich zonder veel moeite de nodige inlichtingen nopens het gerechtelijk verleden van haar man had kunnen doen verschaffen.

In tegenstelling met de hogergenoemde beslissingen werd een veroordeling van de man wegens feiten, daterende van vóór het huwelijk, aanvaard als rechtsgrond tot echtscheiding, daar deze veroordeling was uitgesproken na het huwelijk, en vermits de feiten, die de oorzaak waren van deze veroordeling, aan de verloofde verzwegen werden ⁽⁵²⁾.

Deze zaak ging tot in Cassatie ⁽⁵³⁾; het Hof van Verbreking bekrachtigde de beslissing van het Hof van Beroep te Luik.

In het arrest van het Hof van Beroep te Luik lezen we: «...attendu que l'action en divorce... trouve sa base dans l'injure résultant de cette circonstance que l'appelant a celé à l'intimée ces faits et leur gravité qu'il avait lors du mariage le devoir de lui faire connaître avec toutes ces circonstances, afin d'éviter toute équivoque sur sa personnalité...».

De man zou dus bij het aangaan van het huwelijk, volgens dit arrest, de plicht hebben sommige zaken aan zijn vrouw bekend te maken, met alle omstandigheden erbij, teneinde alle dubbelzinnigheid aangaande zijn persoon te vermijden. Het verzuimen van die plicht zou dus later als belediging van erge aard kunnen ingeroepen.

De feiten waren de volgende: een man pleegt diefstal met braak, drie dagen vóór zijn huwelijk. Enkele maanden na zijn huwelijk wordt hij tot vijf jaren gevangenisstraf veroordeeld. De vrouw vraagt echtscheiding aan op grond van belediging van erge aard.

Het Hof van Beroep zag de belediging van erge aard in het feit dat de man zijn verleden niet kenbaar maakte aan zijn verloofde, en «...que l'intimée n'en a eu connaissance que par la condamnation de l'appelant, laquelle, survenue après le mariage, a donné à ces faits, par sa gravité et son retentissement dans

la région, leur caractère déshonorant et offensant...».

Het Hof van Verbreking, in zijn arrest van 4 juni 1925, oordeelde dat het Hof van Beroep te Luik wettelijk gebruik gemaakt had van zijn soeverein beoordelingsvermogen.

We mogen hier dus besluiten, dat feiten, daterende van vóór het huwelijk, als rechtsgrond tot echtscheiding kunnen aangenomen worden, omwille van de beledigende gevolgen, die ze hebben te weeg gebracht na het huwelijk.

Wat leert ons de Franse rechtspraak aangaande de strafrechtelijke veroordeling, van één der echtgenoten, om reden van feiten, daterende van vóór het huwelijk?

De eis tot echtscheiding werd, op grond van verzwijging van een veroordeling tot vijf jaar gevangenisstraf wegens diefstal, niet weerhouden, vermits deze veroordeling het voorwerp had uitgemaakt van een amnestiemaatregel ⁽⁵⁴⁾.

Op gelijkaardige wijze werd door het Franse Hof van Verbreking beslist betreffende de verzwijging door de bruidegom van het feit, dat hij vrijgelaten galeiboef was ⁽⁵⁵⁾.

In de zin van het arrest van het Hof van Beroep te Luik van 4 december 1923 ⁽⁵²⁾, besliste de rechtbank van de Seine ⁽⁵⁶⁾, dat een veroordeling voor feiten, daterende van vóór het huwelijk, en uitgesproken na het huwelijk, als rechtsgrond tot echtscheiding moet aangenomen worden.

2. Strafrechtelijke veroordeling van een familielid van één der echtgenoten.

De jurisprudentie heeft ons verschillende voorbeelden gegeven van beslissingen ingeval van strafrechtelijke veroordeling in hoofde van één der echtgenoten.

Quid, wanneer de man vóór het huwelijk aan zijn vrouw een veroordeling verdoken hield, opgelopen, niet door hem, maar door een lid van zijn familie? Het Franse Hof van Verbreking was van oordeel, dat het hier niet ging om een belediging van erge aard ⁽⁵⁷⁾.

IV. Feiten van confessionnele aard.

1. Priesterlijke staat van de man.

De rechtbank van de Seine ⁽⁵⁸⁾ nam de verzwijging door de man, vóór het huwelijk, van zijn priesterlijke staat aan als rechtsgrond tot echtscheiding. Het valt op te merken dat de vordering tot echtscheiding daarenboven gesteund was op mishandelingen van de vrouw. Het vonnis nam de echtscheiding aan op grond van beledigingen van erge aard en mishandelingen.

Deze beslissing van de Franse rechtspraak is de enige die we aangaande de priesterlijke staat van de man, vóór het huwelijk, als rechtsgrond tot echtscheiding hebben gevonden.

2. Religieuze staat van de vrouw.

Quid, als de vrouw aan haar man verzweege, dat ze, vóór haar huwelijk, tot een kloostergemeenschap behoord had? Het Hof van Beroep te Gent ⁽⁵⁹⁾ nam de verberging van deze religieuze staat door de vrouw, vóór het huwelijk, niet aan als rechtsgrond tot echtscheiding. Het Hof oordeelde dat er hier geen sprake kon zijn van belediging van erge aard, daar de vrouw

de kloostergemeenschap had verlaten met goedkeuring van de kerkelijke overheid.

V. Feiten die een innig verband vertonen met feiten daterende van na het huwelijk.

1. Fortuin van één der echtgenoten.

Wanneer de man vóór zijn huwelijk herhaaldelijk aan derden gezegd had, dat hij enkel huwde, omdat zijn verloofde over een aanzienlijk fortuin beschikte, dan mag het bewijs van dit beledigend feit, dat een uitleg betekent van de onverschilligheid en de tekortkomingen in hoofde van de man, die zich voordeden na het sluiten van het huwelijk toegelaten worden ⁽⁶⁰⁾.

2. Feiten van verschillende aard.

Verschillende vonnissen en arresten ⁽⁶¹⁾ nemen het bewijs van feiten, daterende van vóór het huwelijk, in aanmerking, om een vordering tot echtscheiding, gesteund op feiten, daterende van na het sluiten van het huwelijk, te kenschetsen; op voorwaarde dat deze feiten, van vóór het huwelijk, een innige verwantschap vertonen met de feiten van na het huwelijk.

Andere vonnissen en arresten ⁽⁶²⁾ beslissen in tegengestelde zin.

Wanneer de vrouw een misstap heeft begaan vóór haar huwelijk, en wanneer die foutieve daad van de vrouw voortduurt na het huwelijk, zal dit feit van vóór het huwelijk, omwille van het innig verband tussen de beide feiten en om reden van de schandelijke bekentenis door de vrouw, dat die feiten reeds gebeurden vóór het huwelijk, een rechtsgrond tot echtscheiding uitmaken ⁽⁶³⁾.

Een arrest van het Hof van Beroep te Parijs ⁽⁶⁴⁾, tenslotte, ziet een belediging van erge aard in een kontrakt, in strijd met de goede zeden, door de man gesloten vóór het huwelijk, op voorwaarde, dat tijdens het huwelijk de natuur van dit kontrakt ter kennis kwam van de vrouw, doordat de man weigerde zijn verbintenis uit te voeren en deze verbintenis nietig verklaard werd omwille van haar ongeoorloofde oorzak.

II. Bespreking van de rechtspraak over feiten, daterende van vóór het huwelijk, als rechtsgrond tot echtscheiding.

I. Wat leert ons die rechtspraak?

Uit de studie van die rechtspraak kunnen we besluiten:

— dat als rechtsgrond tot echtscheiding wordt aangenomen, het feit van de verzwijging door de man, op het ogenblik van het huwelijk, van zijn impotentie, op voorwaarde dat hij deze toestand kent en dat hij deze wetens en willens verbergt voor zijn verloofde;

— dat als rechtsgrond tot echtscheiding wordt aangevaard, het feit van de verzwijging van haar steriliteit door de vrouw aan haar verloofde, toestand die ze kent en die ze bewust verbergt;

— dat de verzwijging van een venerische ziekte, die de aangetaste kent, een rechtsgrond tot echtscheiding is in geval van overdracht der ziekte aan de partner;

— dat de verzwijging van een ziekte geen rechtsgrond tot echtscheiding uitmaakt volgens de rechtspraak, wanneer de ziekte in kwestie niet schandelijk van aard is of geen gevaar voor besmetting voor de gezonde echtgenoot inhoudt;

— dat de error virginitatis geen rechtsgrond tot

echtscheiding is, omdat het wangedrag van de vrouw ophoudt op het ogenblik van het huwelijk;

— dat de verzwijging van zwangerschap geldt als rechtsgrond tot echtscheiding, omdat de belediging van erge aard wordt voortgezet na het huwelijk door de geboorte van het kind, waarvan de man niet de vader is;

— dat de inschrijving van de vrouw als prostituée op het register der zedenpolitie een belediging van erge aard is, indien de vrouw na het huwelijk niet werd geschrapt;

— dat de strafrechtelijke veroordeling van één der echtgenoten een rechtsgrond tot echtscheiding is, wanneer hij de feiten verborgen hield op het ogenblik van het huwelijk, en als de veroordeling na het huwelijk wordt uitgesproken;

— dat de strafrechtelijke veroordeling van een familielid geen belediging is van erge aard;

— dat de verzwijging van de priesterlijke staat door de man een rechtsgrond tot echtscheiding uitmaakt;

— dat de verberging van de vrouw, dat ze, vóór het huwelijk, tot een kloostergemeenschap behoorde, voor de man geen belediging is van erge aard;

— dat feiten, daterende van vóór het huwelijk, een rechtsgrond tot echtscheiding kunnen vormen, wanneer er een innig verband bestaat tussen de feiten van vóór het huwelijk en de feiten van na het huwelijk, en wanneer ze schandelijk zijn.

Samenvattend kunnen we dus vaststellen, dat feiten, daterende van vóór het huwelijk, volgens de rechtspraak, een rechtsgrond tot echtscheiding uitmaken, wanneer deze feiten een belediging van erge aard zijn voor de andere echtgenoot, om reden van:

— hun moedwillige en bedrieglijke verzwijging op het ogenblik van het huwelijk;

— de voortzetting van hun schandelijke gevolgen tijdens het huwelijk.

II. Is deze rechtspraak in overeenstemming met onze wetgeving?

Zoals we bij het begin van deze studie reeds zegden, heeft de wetgever de feiten, daterende van vóór het huwelijk, niet uitdrukkelijk als rechtsgrond tot echtscheiding voorzien.

III. Wat is de mening der auteurs over deze rechtspraak?

In de rechtsleer werd, aangaande de rechtspraak over feiten, daterende van vóór het huwelijk, als rechtsgrond tot echtscheiding, een afbrekende kritiek en tevens een opbouwende kritiek naar voren gebracht.

1. Afbrekende kritiek.

Laurent ⁽⁶⁵⁾ is van oordeel, dat een feit, daterende van vóór het huwelijk, nooit een voldoende reden kan zijn om de echtscheiding uit te spreken op grond van artikel 231 van het Burgerlijk Wetboek, als zou dit feit een belediging van erge aard zijn. Laurent steunt hierbij op de tekst van artikel 231 BWb. Inderdaad, artikel 231 BWb. spreekt van de belediging aangedaan door een echtgenoot aan de andere echtgenoot. De daad, die als rechtsgrond tot echtscheiding dient, moet dus gesteld zijn door een echtgenoot en niet door een verloofde, en zeker niet door een derde. Daarenboven is de echtscheiding een sanctie tegen de schuldige echtgenoot, en bijgevolg is het ondenkbaar deze sanctie toe te passen op een verloofde die

geen echtgenoot is. Laurent geeft toe dat het verzwijgen van erge feiten een schande betekent en misschien ook een belediging voor de andere echtgenoot, maar deze schande en belediging werden niet door, noch aan, een echtgenoot aangedaan; artikel 231 Bwb zou dus niet toepasselijk zijn.

Vele auteurs zijn deze mening van Laurent bijgetreden (66).

2. Opbouwende kritiek.

Andere auteurs (67) beweren dat de belediging niet gelegen is in de daden zelf, daterende van vóór het huwelijk, maar wel in het feit, dat bedrog gepleegd werd door het verzwijgen zelf van die daden. Ze menen dat de echtgenoot deelt in de schande, die het verleden van de andere echtgenoot bezoedelt. De verzwijging van dit schandelijk verleden, op het ogenblik van het huwelijk, is een belediging voor de andere echtgenoot, een belediging die blijft voortduren na het huwelijk.

Ook Pasquier (68) is deze mening toegedaan: «...l'outrage, c'est ici la tromperie, et non le fait antérieur en lui-même...».

De Heer De Page (69) is van oordeel, dat de eenvoudige verzwijging onvoldoende is.

We citeren: «...pour qu'elle soit pleinement acceptable, il faudrait que la dissimulation, la réticence, soit douloureuse, préméditée, qu'elle s'accompagne de manœuvres, en un mot qu'elle soit circonscrite. Le simple silence serait insuffisant...».

We vermelden hier nog de stelling van Duranton (70), die meent, dat nu eens echtscheiding moet uitgesproken worden, dan weer niet, al naar gelang de feiten. Zo meent hij dat in geval van een strafrechtelijke veroordeling er reden is voor de andere echtgenoot om zich zwaar beledigd te gevoelen, wat niet het geval zou zijn in geval van zwangerschap op het ogenblik van het huwelijk.

III. Besluit

Misschien zou het beter zijn, dat aangaande de feiten, daterende van vóór het huwelijk, als rechtsgrond tot echtscheiding, een uitdrukkelijke wettelijke kracht zou zijn. Dit zou wellicht meer rechtszekerheid brengen, maar eveneens zou het de rechter belemmeren te oordelen naar billijkheid, gezien de grote verscheidenheid der feiten.

We menen, samen met Pasquier (71), dat de rechter steeds moet rekening houden met redenen van menselijkheid en ook met gevoelsargumenten bij de beoordeling der feiten, daterende van vóór het huwelijk, als rechtsgrond tot echtscheiding.

Inderdaad, wie zou er heden ten dage nog kunnen instemmen met de spreuk van Loysel (72): «En mariage, il trompe qui peut!»?

ARTHUR DE NEEF
Stud. iuris, Brussel

(1) Verviers, 5 februari 1929; Jur. Liège, 9 november 1929, 291.

(2) Rb. Luik, 2e kamer, 22 oktober 1946; J.T. 1947, 8.

(3) Antwerpen, 2e kamer, 21 januari 1957; R.W. 1957-58, kol. 231.

(4) Orléans, 4 maart 1903; D.P. 1905, 2, 67.

(5) Civ. Dax, 30 november 1906; D.P. 1907, 2, 135.

(6) Req., 25 januari 1922; D.P. 1924, 1, 7.

(7) Grenoble, 13 december 1910; D.P. 1913, 2, 159.

(8) Civ. Château-Chinon, 24 november 1948; Gaz. du Pal. 1949, 1, 7. - Civ. La Roche s. Yon, 30 oktober 1923; Gaz. du Pal. 1923, 2, 751.

(9) Caen, 10 mei 1926; Sirey 1926, 2, 62.

(10) Brussel, 13 december 1887; J.T. 1888, 68; P.P. 1888, nr. 243: Bekrachtiging van Rb. Brussel, 2 juli 1887.

(11) Verviers, 14 november 1938; Pas. 1939 III, 115; Jur. Liège 1939, 61.

(12) Civ., 7 mei 1951; D. 1951, 472.

(13) Rb. Brussel, 15e kamer, 7 maart 1956; Revue de droit familial 1956, p. 138.

(14) Req., 30 november 1925; Gaz. du Pal. 1926, 1, 209.

(15) Parijs, 2 april 1896; Gaz. des Trib. 5 mei 1896. - Parijs, 27 maart 1896; Gaz. des Trib. 4 mei 1896. - Parijs, 12 augustus 1895; Sirey 1895, 2, 313. - Parijs, 2 augustus 1895; Le Droit 30 mei 1896.

(16) Parijs, 5 februari 1876; D.P. 1876, 5, 405.

(17) Riom, 3 juli 1934; La Loi 15 november 1934; Gaz. du Pal. 1934, 2, 578.

(18) Civ. Seine, 15 oktober 1920; D.P. 1922, 5, 13.

(19) Bergen, 27 april 1939; Pas. 1940 III 36.

(20) Gent, 1e kamer, 13 juli 1950; Pas. 1951 II 15; R.W. 1950-51, kol. 24.

(21) Brussel, 30 maart 1950; Pas. 1950 II 58.

(22) Dinant, 15 mei 1957; Jur. Liège, 1957-58, p. 22.

(23) Civ. Ajaccio, 27 oktober 1933; Sirey 1934, 2, 22; Gaz. du Pal. 1934, 1, 54.

(24) Aix, 3 juni 1936; D.H. 1936, 546; Gaz. du Pal. 1936, 2, 454.

(25) Colmar, 12 maart 1929; Rev. Als. - Lorr. november 1929.

(26) Civ., 2me sect., 5 juli 1956; D. 1956, 609.

(27) Civ. Nîmes, 2 februari 1942; Juris Classeur Périodique 1942, 2, 1826.

(28) Civ. Seine, 27 juli 1888; Le Droit 8 augustus 1888; Pand. Pér. fr. 1889, 2, 7.

(29) Colmar, 8 mei 1929; Rev. Als.-Lorr. augustus-september 1929.

(30) Req., 30 november 1925; Gaz. du Pal. 1926, 1, 209.

(31) Civ. Valence, 16 maart 1955; D. 1955, 585.

(32) Rb. Brussel, 8 januari 1916; P.P. 1915-20 III 210.

(33) Civ. Seine, 17 april 1891; Le Droit, 10 mei 1891. - Dijon, 19 februari 1890; Sirey 1890, 2, 111; La Loi, september 1890.

(34) Civ. Lyon, 24 juli 1890; B.J. 1890; 1342; La Loi, 25 oktober 1890; Pas. fr. 1891, 2, 57.

(35) Civ. Carcassonne, 14 februari 1893; Le Droit, 14 mei 1893.

(36) Colmar, 5 januari 1932; Jurisprudence du divorce et de la séparation de corps, 1932, 29; Rev. Als.-Lorr., p. 134.

(37) Civ. Gannat, 3 april 1933; D.H. 1933, 375; P.P. 1933, 750.

(38) Riom, 24 mei 1934; D.H. 1934, 455; Gaz. du Pal. 1934, 2, 207.

(39) Civ. Seine, 4 juni 1897; Gaz. des Trib. 6 oktober 1897.

(40) Antwerpen, 14 februari 1873; Pas. 1873 III 118; B.J. 1874, 857.

(41) Civ. Cambrai, 28 maart 1888; D.P. 1888, 5, 165; Smets et Tosquinet, III, 76.

(42) Civ. Redon, 6 juni 1950; D. 1950, 572.

(43) Colmar, 13 maart 1954; D. 1954, 373.

(44) Alger, 13 december 1897; Gaz. du Pal., 31 maart 1898. - Civ. Seine, 15 november 1897; Gaz. des Trib., 12 december 1897. - Civ. Dijon, 28 juli 1891; La Loi, 23 oktober 1891. - Civ. Seine, 31 maart 1890; Le Droit, 19 april 1890. - Douai, 13 december 1887; Jur. Cour Douai 1888, 22.

(45) Civ. Cambrai, 29 juli 1887; La Loi, 10-11 oktober 1887.

(46) Civ. Tarbes, 30 januari 1899; Gaz. du Pal., 1899, 1, 311.

(47) Civ. Bar-sur-Aube, 6 december 1902; Sirey 1903, 2, 52; Pand. fr. 1904, 2, 302.

(48) Parijs, 25 mei 1837, Journ. du Pal., op zijn datum.

(49) Brussel, 13 augustus 1846; Pas. 1846 II 307; B.J. 1660. - Bekrachtiging van Rb. Brussel 30 april 1846.

(50) Antwerpen, 27 mei 1876; Pas. 1877 III 272.

(51) Leuven, 2 november 1943; R.W. 1946-47, 261.

(52) Luik, 4 december 1923; Jur. Liège 1924, 18; B.J. 1924, 301; D.P. 1924, 2, 149.

(53) Cass., 4 juni 1925; Pas. 1925 I, 271.

(54) Lyon, 20 december 1933; Sirey 1934, 2, 148.

(55) Cass. fr., 24 april 1862; D.P. 1862, 1, 159.

(56) Civ. Seine, 14 januari 1889; Gaz. du Pal., 7 maart 1889.

(57) Cass. fr., 26 juli 1893; D.P. 1894, 1, 260.

(58) Civ. Seine, 19 mei 1888; Gaz. du Pal., 1888, 1, 817; Le Droit, 24 mei 1888.

(59) Gent, 1e kamer, 13 juli 1950; Pas. 1951 II 15; R.W. 1950-51, kol. 24.

(60) Brussel, 2 juni 1858; Pas. 1858 II 342; B.J. 1060.

(61) Kortrijk, 14 juli 1950; J.T. 1951, 164. - Rb. Brussel, 17 oktober 1885; Pas. 1886 III 261. - Cass. fr., 14 maart 1928; D.H. 253. - Parijs, 19 maart 1887; Gaz. du Pal., 22 maart 1887.

(62) Brussel, 17 juli 1889; Pas. 1889 II 408. - Rb. Brussel, 19 januari 1889; Pas. 1889 III 174. - Rb. Brussel, 9 juni 1888; Pas. 1888 III 300; P.P. nr. 1723. - Rb. Brussel, 15 december 1853. B.J. 1854, 934. - Civ. Dijon, 14 januari 1889; Smets et Tosquinet, t. III, 91.

(63) Lyon, 4 augustus 1891; D.P. 1892, 2, 218.

(64) Parijs, 10 augustus 1892; Sirey 1893, 2, 242.

(65) Laurent, Principes de droit civil, III, nr. 192. - Laurent, Suppl. I, nr. 625.

(66) Arntz, I, nr. 403. - Baudry - Lacantinerie et Chauveau, Du Divorce, nr. 61. - Colin et Capitant, Cours élémentaire de droit civil français, I, nr. 356, 1920. - Curet, Code du divorce et de la séparation de corps, nr. 58, 1893. - Delannoy, Des causes de divorce, p. 42, Thésis, 1905, Parijs. - Demande et Colmet de Santerre, Cours analytique du code civil, t. I, nr. 374 bis; t. II, nr. 7 bis. - Galopin, L'état et la capacité des personnes, nr. 450, 1911. - Hitier, Le développement de la jurisprudence en matière de divorce depuis 1884, Parijs 1895. - Huc, Commentaire théo-

rique et pratique du code civil, t. II, nr. 294. - Piérard, A., Divorce et séparation de corps, nr. 183 en volg. Brussel 1927. - Surville, Eléments d'un cours de droit civil français, t. I, nr. 207. - Weill, A.; De la notion d'injure grave en matière de divorce, Parijs, 1906.

(67) Beudant, t. III, nr. 782. - Coulon H., Le divorce, t. IV, p. 54, Parijs 1892. - Demolombe, IV, nr. 392. - Frémont, nr. 80 en 133. - Pandectes Belges, v^e Divorce, nr. 213 en volg. - Planiol et Ripert, t. II, nr. 518-527-531. - Poulle, Le divorce et la séparation de corps, p. 120 en volg., 1886. - Ripert et Boulanger, t. I, nr 1103. - Vraye et Gode, Le Divorce et la séparation de corps, t. I., nr. 62-86-87, 1887. - Willequet, Du Divorce, p. 68.

(68) Pasquier, A., Traité des causes du divorce, p. 143, Brussel, Bruylant 1925.

(69) De Page, Traité élémentaire de droit belge, t. I, nr 853, Brussel 1933.

(70) Duranton, Cours de droit civil suivant le code français, nr. 1128-1149, 4e uitg. Brussel 1841.

(71) Pasquier, A., Du divorce et de la séparation de corps, nr. 311, Brussel 1939.

(72) Loysel, Institutes coutumières, boek I, titel II, nr. 3.

Rechtspraak, chronologisch gerangschikt.

1837

• Parijs, 25 mei 1837; Journ. du Palais, op zijn datum. (prostitutie).

1846

• Brussel, 13 augustus 1846; Pas., 1846 II 307; B.J. 1660. (straf).

1853

• Rb. Brussel, 15 december 1853; B.J., 1854, 934. (innig verband).

1858

• Brussel, 2 juni 1858; Pas., 1858 II 342; B.J. 1060 (fortuin).

1862

• Cass. fr., 24 april 1862; D.P., 1862, 1, 159 (straf).

1873

• Antwerpen, 14 februari 1873; Pas., 1873 III 118; B.J., 1874, 857. (zwangerschap).

1876

• Parijs, 5 februari 1876; D.P. 1876, 5, 405 (venerische ziekte).
• Antwerpen, 27 mei 1876; Pas. 1877 III 272. (straf).

1885

• Rb. Brussel, 17 oktober 1885; Pas., 1886 III 261. (innig verband).

1887

• Parijs, 19 maart 1887; Gaz. du Pal., 22 maart 1887; Pand. pér. fr., 1887, 2, 245; Smets et Tosquinet, t. I, p. 117. (innig verband).
• Civ. Cambrai, 29 juli 1887; La Loi 10-11 oktober 1887. (zwangerschap).
• Brussel, 13 december 1887; J.T., 1888, 68; P.P., 1888, nr. 243. (impotentie).
• Douai, 13 december 1887; Jur. Cour Douai, 1888, 22. (zwangerschap).

1888

• Civ. Cambrai, 28 maart 1888; D.P., 1888, 5, 165; Pand. pér. fr., 1888, 2, 253; Smets et Tosquinet, t. III, 76 (zwangerschap).
• Civ. Seine, 19 mei 1888; Gaz. du Pal., 1888, 1, 817; Le Droit, 24 mei 1888. (priesterlijke staat).
• Rb. Brussel, 9 juni 1888; Pas., 1888 III 300; P.P., nr. 1723. (innig verband).
• Civ. Seine, 27 juli 1888; Le Droit, 8 augustus 1888; Pand. pér. fr. 1889, 2, 7. (ziekte).

1889

• Civ. Seine, 14 januari 1889; Gaz. du Pal., 7 maart 1889. (straf).
• Civ. Dijon, 14 januari 1889; Smets et Tosquinet, t. III, p. 91 (innig verband).
• Rb. Brussel, 19 januari 1889; Pas., 1889 III 174. (innig verband).
• Brussel, 17 juli 1889; Pas., 1889 II 408. (innig verband).

1890

• Dijon, 19 februari 1890; J. Pal., 1890, 592; La Loi, 1-2 september 1890; Sirey, 1890, 2, 111. (error virginitatis).
• Civ. Seine, 31 maart 1890, Le Droit, 19 april 1890; Pand. pér. fr., 1890, 2, 184. (zwangerschap).
• Civ. Lyon, 24 juli 1890; B.J., 1842; La Loi, 25 oktober 1890; Pand. pér. fr., 1891, 2, 54; Pasic. fr., 1891, 2, 57. (error virginitatis).

1891

• Civ. Seine, 17 april 1891; Le Droit, 10 mei 1891 (error virginitatis).
• Civ. Dijon, 28 juli 1891; La Loi, 23 oktober 1891. (zwangerschap).
• Lyon, 4 augustus 1891; D.P., 1892, 2, 218. (innig verband).

1892

• Parijs, 10 augustus 1892; Sirey, 1893, 2, 242. (innig verband).

1893

• Civ. Carcassone, 14 februari 1893; Le Droit, 14 mei 1893. (error virginitatis).
• Cass. fr., 26 juli 1893; D.P., 1894, 1, 260 (straf).

1895

• Parijs, 2 augustus 1895; Le Droit, 30 mei 1896. (venerische ziekte).
• Parijs, 12 augustus 1895; Sirey, 1895, 2, 313. (venerische ziekte).

1896

• Parijs, 27 maart 1896; Gaz. des Trib., 4 mei 1896. (venerische ziekte).
• Parijs, 2 april 1896; Gaz. des Trib., 5 mei 1896. (venerische ziekte).

1897

• Civ. Seine, 4 juni 1897; Gaz. Trib., 6 oktober 1897. (error virginitatis).
• Civ. Seine, 15 november 1897; Gaz. des Trib., 12 december 1897. (zwangerschap).
• Alger, 13 december 1897; Gaz. du Pal., 31 maart 1898 (zwangerschap).

1899

• Civ. Tarbes, 30 januari 1899; Gaz. du Pal., 1899, 1, 311. (zwangerschap).

1902

• Civ. Bar-sur-Aube, 6 december 1902; Sirey, 1903, 2, 52; Pand. fr., 1904, 2, 302. (zwangerschap).

1903

• Orléans, 4 maart 1903, D.P. 1905, 2, 67 (impotentie).

1906

• Civ. Dax, 30 november 1906; D.P., 1907, 2, 135 (impotentie).

1910

• Grenoble, 13 december 1910; D.P., 1913, 2, 159. (impotentie).

1916

• Rb. Brussel, 8 januari 1916; P.P., 1915-1920, III, 210. (error virginitatis).

1920

• Civ. Seine, 15 oktober 1920; D.P., 1922, 5, 13 (venerische ziekte).

1922

• Req., 25 januari 1922; D.P., 1924, 1, 7. (impotentie).

1923

• Civ. La Roche s/Yon, 30 oktober 1923; Gaz. du Pal., 1923, 2, 751. (impotentie).
• Lulk, 4 december 1923; B.J., 1924, 301; Jurisprud. Liège, 1924, 18; D.P., 1924, 2, 149. (straf).

1925

• Cass., 4 juni 1925; Pas., 1925 I 271 (straf).
• Req., 30 november 1925; Gaz. du Pal., 1926, 1, 209. (venerische ziekte).

1926

• Caen, 10 mei 1926; Sirey, 1926, 2, 62. (impotentie).

1928

• Cass. fr., 14 maart 1928; D.H., 253. (innig verband).

1929

• Verviers, 5 februari 1929; Jurisprud. Liège, 9 november 1929, 291 (impotentie).
• Colmar, 12 maart 1929; Rev. Als-Lorr., november 1929. (ziekte).
• Colmar, 8 mei 1929; Rev. Als-Lorr., augustus-september 1929. (ziekte).

1932

• Colmar, 5 januari 1932; Jurisprudence du divorce et de la séparation de corps, 1932, 29; Rev. Als-Lorr., p. 134 (error virginitatis).

1933

• Civ. Gannat, 3 april 1933; D.H. 1933, 375; P.P., 1933, 750. (error virginitatis).
• Civ. Ajaccio, 27 oktober 1933; Gaz. du Pal., 1934, 1, 54; Sirey, 1934, 2, 22. (ziekte).
• Lyon, 20 december 1933; Sirey, 1934, 2, 148. (straf).

1934

• Riom, 24 mei 1934; D.H., 1934, 455; Gaz. du Pal., 1934, 2, 207 (error virginitatis).
• Riom, 3 juli 1934; Gaz. du Pal., 1934, 2, 578; La Loi, 15 november 1934. (venerische ziekte).

1936

• Aix, 3 juni 1936; D.H., 1936, 546; Gaz. du Pal., 1936, 2, 454 (ziekte).

1938

• Verviers, 14 november 1938; Pas., 1939 III 115; Jur. Liège, 1939, 61. (steriliteit).

1939

• Bergen, 27 april 1939; Pas., 1940 III 36 (ziekte).

1942

- Civ. Nîmes, 2 februari 1942; Juris Classeur Périodique, 1942, 2, 1826. (ziekte).

1943

- Leuven, 2 november 1943; R.W., 1946-47, 261. (straf).

1946

- Rb. Luik, 2e kamer, 22 oktober 1946; J.T., 1947, 8. (impotentie).

1948

- Civ. Château-Chinon, 24 november 1948; Gaz. du Pal., 1949, 1, 7. (impotentie).

1950

- Brussel, 30 maart 1950, Pas., 1950 II 58. (ziekte).
- Civ. Redon, 6 juni 1950; D., 1950, 572. (zwangerschap).
- Gent, 1e kamer, 13 juli 1950; Pas., 1951 II 15; R.W., 1950-51, kol. 24 + advies van openbaar ministerie. (ziekte + religieuze staat).
- Kortrijk, 14 juli 1950; J.T., 1951, 164. (innig verband).

1951

- Civ. 7 mei 1951; D., 1951, 472. (steriliteit).

1953

- Rb. Brussel, 14e kamer, 10 juli 1953; Bulletin de la Fédération des Avoués, nr. 4, p. 9. (ziekte).

1954

- Colmar, 13 maart 1954; D., 1954, 373; Sirey, 1955, 2, 11. (zwangerschap).

1955

- Civ. Valence, 16 maart 1955; D., 1955, 585. (ziekte).

1956

- Rb. Brussel, 15e kamer, 7 maart 1956; Revue de droit familial, 1956, p. 138. (venerische ziekte).
- Civ., 2me sect., 5 juli 1956; D., 1956, 609. (ziekte).

1957

- Antwerpen, 2e kamer, 21 januari 1957; R.W., 1957-58, kol. 231 en nota H. Schiltz. (impotentie).
- Dinant, 15 mei 1957; Jur. Liège, 1957-58, p. 22 (ziekte).

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 1 april 1960.

Voorzitter : M. Vandermersch.

Raadsheer-verslaggever : M. Delahaye.

Eerste advocaat-generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Advocaat : Mr. Van Rijn.

Wederzijdse rechten en plichten der echtgenoten. — Strekking van het nieuw artikel 221 B.W. — Bevoegdheid van de Voorzitter van de Rechtbank.

Uit de geschiedenis van de totstandkoming van de wet van 30 april 1958 blijkt, dat de wetgever in verband met het nieuw artikel 221 van het Burgerlijk Wetboek de tot standgekomen rechtsleer en rechtspraak met betrekking tot het vroeger artikel 214 j. van voormeld wetboek heeft willen bekrachtigen, volgens welke de krachtens artikel 214 j. genomen bevelschriften niet voor hoger beroep vatbaar waren, tenzij wegens onbevoegdheid en machtsoverschrijding.

Wanneer de rechter de feiten onderzoekt, waaruit een zwaar plichtsverzuim van een der echtgenoten zou blijken, beperkt hij er zich toe de bewijselementen te beoordelen van de feiten, die tot grondslag van de gevorderde maatregelen moeten strekken.

Het nieuw artikel 221 B.W. verleent aan de Voorzitter het recht tijdelijke maatregelen te bevelen, die niet in het ingediend verzoekschrift vermeld zijn. Door dit te doen eigent hij zich niet wederrechtelijk de bevoegdheden van een andere rechter toe en kent hij zich bovendien geen bevoegdheden toe, die niet tot de rechterlijke macht behoren.

De wetgever heeft aan de Voorzitter van de Rechtbank de zorg overgelaten soeverein te oordelen welke dringende en tijdelijke maatregelen bij de toestand passen. Het staat derhalve aan die rechter vrij alle maatregelen voor te schrijven die hij nodig acht te moeten treffen ten behoeve zowel van de persoon van een der echtgenoten of van de kinderen als van de goederen, uitgezonderd die, welke de wetgever aan een andere rechter heeft willen voorbehouden. Uit de geschiedenis van de wet van 30 april 1958 blijkt, dat het vermogen de plicht tot samenwoning te schorsen in de aan voornoemde voorzitter toegekende machtsverlening begrepen is.

Van Dromme t/ Liekens.

Gelet op het bestreden arrest op 20 maart 1959 gewezen door het Hof van beroep te Brussel;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 221 van het Burgerlijk Wetboek ingevoerd door artikel 1 van de wet van 30 april 1958, en 36 van de wet van 25 maart 1876 op de bevoegdheid, doordat het bestreden arrest het beroep van eiseres niet ontvankelijk verklaarde op grond van de overweging dat het « Hof niet na te gaan heeft of de verschillende door de voorzitter aangehaalde omstandigheden al dan niet het zwaar plichtsverzuim uitmaken dat door de wet wordt vereist, daar dit de grond van de zaak aanraakt en over deze grond geen verhaal mogelijk is »,

dan wanneer in zake artikel 221 van het Burgerlijk Wetboek geen enkele formele wettekst de mogelijkheid van verhaal uitsluit, en minstens de ingeroepen macht van de voorzitter om zonder mogelijkheid van verhaal de maatregelen te nemen die zich in het belang van de andere echtgenoot en de kinderen opdringen, zich tot het bepalen van deze maatregelen beperkt, zonder dat dit soeverein beoordelingsrecht zich tot het bepalen van de voorwaarden van zijn bevoegdheid uitstrekt, zodat door te weigeren het door de rechten aangehaalde « zwaar plichtsverzuim » in feite te onderzoeken met het oog op de vaststelling van de aanwezigheid van een zwaar plichtsverzuim in de zin van de wet als element van de beoordeling van de bevoegdheid van de voorzitter, het bestreden arrest de aangehaalde wettelijke bepalingen geschonden heeft :

Overwegende dat, in strijd met de stelling van het middel, uit de voorbereidende werkzaamheden van de wet van 30 april 1958 blijkt dat de wetgever in verband met het nieuw artikel 221 van het Burgerlijk Wetboek, de tot stand gekomen rechtsleer en rechtspraak met betrekking tot het vorig artikel 214 j. van voormeld wetboek heeft willen bekrachtigen, volgens welke de krachtens artikel 214 j. genomen bevelschriften niet voor hoger beroep vatbaar waren, tenzij wegens onbevoegdheid of machtsoverschrijding;

Overwegende dat het middel bovendien staande houdt dat het onderzoek van de feiten strekkende tot vaststelling van het bestaan van een zwaar plichtsverzuim van een der echtgenoten een beoordelings-element van de bevoegdheid van de rechter uitmaakt, zodat het Hof van beroep tot plicht had die feiten te onderzoeken;

Overwegende dat het bestreden arrest, terecht verklaart dat dergelijk onderzoek de grond van het geschil betreft;

Overwegende, inderdaad, dat, wanneer hij de feiten

onderzoekt waaruit een zwaar plichtsverzuim van een der echtgenoten zou blijken, de rechter zich er toe beperkt de bewijselementen te beoordelen van de feiten die tot grondslag van de gevorderde maatregelen moeten strekken;

Dat het middel naar recht faalt;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 221, in het bijzonder paragrafen 1 en 2, 226 van het Burgerlijk Wetboek, ingevoerd door artikel 1 van de wet van 30 april 1958 betreffende de wederzijdse plichten der echtgenoten, 1134, 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het bestreden arrest op grond van de overweging dat in de door artikel 221 van het Burgerlijk Wetboek voorziene vereenvoudigde procedure geen sprake kan zijn van het begrip gerechtelijk contract en dat derhalve een nieuwe eis geldig door verweerder in regelmatig aan de tegenpartij medegedeelde conclusies kon gevormd worden, het door eiseres in haar regelmatige conclusies opgeworpen middel niet ontvankelijk verklaart, waarbij aangevoerd werd dat de Voorzitter der Rechtbank zijn macht te buiten is gegaan door te beslissen dat de door verweerder in zijn voor de eerste rechter genomen conclusies gevormde nieuwe eis tot het nemen van maatregelen ten laste van eiseres wegens zagezegd zwaar plichtsverzuim van deze laatste ontvankelijk was, ondanks het feit dat het gedinginleidend verzoekschrift enkel de verlenging van de door het bevelschrift van 6 augustus 1958 ten verzoeken van eiseres lastens verweerder genomen maatregelen beoogde, en ondanks het feit dat de ontvankelijkheid van dergelijke nieuwe in de conclusies gevormde eis door eiseres voor de eerste rechter in haar regelmatig genomen conclusies betwist werd;

dan wanneer geen enkele wettelijke bepaling voorziet dat het procesrecht geldend in betwiste zaken niet van toepassing is voor de toepassing van de door de artikelen 221 en 226 van het Burgerlijk Wetboek voorziene maatregelen, en dat de rechter over de grond, in kennis gesteld door een gedinginleidend exploit, niet door de inhoud van dit stuk, en door de erin vervatte eis gebonden zou zijn (schending van de artikelen 221 en 226), zodat door te beslissen dat een nieuwe eis geldig in conclusies, zonder aanvaarding van de nieuwe eis door de verwerende partij, kan gevormd worden, het bestreden arrest de aangeduide wettelijke bepalingen geschonden heeft (schending van de artikelen 1134, 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek);

Overwegende dat, in de veronderstelling dat de voorzitter van de rechtbank het «gerechtelijk contract» zou geschonden hebben door maatregelen te bevelen welke in het door verweerder ingediend verzoekschrift niet vermeld waren, terwijl aanlegster het debat over die zagezegde nieuwe eis niet zou aanvaard hebben, hij niettemin de perken van de hem wettelijk toegekende bevoegdheid niet zou overschreden hebben;

Overwegende dat, vermits het nieuw artikel 221 van het Burgerlijk Wetboek hem het recht verleent dergelijke tijdelijke maatregelen te treffen, die rechter, waar hij ze voorschrijft, zich niet wederrechtelijk de bevoegdheden van een andere rechter toeëigent en zich geen bevoegdheden toekent die aan de rechterlijke macht vreemd zijn;

Overwegende dienvolgens, dat, welke ook de waarde van de aangevoerde beweegredenen weze, het beschikend gedeelte van het bestreden arrest niettemin wettelijk gerechtvaardigd is;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 212 en 221, voornamelijk paragraaf 1,

van het Burgerlijk Wetboek ingevoerd door artikel 1 van de wet van 30 april 1958,

doordat het bestreden arrest de door de eerste rechter opgelegde voorlopige feitelijke scheiding tussen echtgenoten bekrachtigd heeft en het hiertegen door eiseres gevormd hoger beroep heeft afgewezen;

dan wanneer artikel 221 van het Burgerlijk Wetboek de voorzitter slechts toelaat de tekortkomingen van een van de echtgenoten aan zijn huwelijksverplichtingen te sanctioneren en niet bij wijze van sanctie de essentiële verplichtingen van het huwelijk, in zake de plicht tot samenwoning, op te heffen, en derhalve aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg de bevoegdheid niet verleent een voorlopige feitelijke scheiding op te leggen;

Overwegende dat de wetgever aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg de zorg overlaat soeverein te oordelen welke dringende en tijdelijke maatregelen bij de toestand passen; dat het bijgevolg aan die rechter vrijstaat alle maatregelen voor te schrijven die hij nodig acht te moeten treffen ten behoeve zowel van de persoon van een der echtgenoten of van de kinderen als van de goederen, behalve die welke de wetgever aan een andere rechter heeft willen voorbehouden;

Overwegende dat uit de voorbereidende werkzaamheden van de wet van 30 april 1958 blijkt dat het vermogen de plicht tot samenwoning te schorsen in de aan voornoemde voorzitter toegekende machtsverlening begrepen is;

Dat de rechter in hoger beroep mitsdien wettelijk beslist heeft dat waar hij die maatregel bevolen heeft de voorzitter van de rechtbank, de perken van zijn bevoegdheid of van zijn macht niet is buiten getreden;

Dat het middel naar recht faalt;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten.

NOOT. — Het bestreden arrest van het Hof van beroep te Brussel dd. 20 maart 1959 is verschenen in het R.W., 1258-59, 2011.

HOF VAN CASSATIE

2e kamer. — 8 februari 1960.

Voorzitter : M. De Clippele.

Raadsheer-verslaggever : M. de Bersaques.

Advocaat-generaal : M. Mahaux.

Oplichting. — Acceptatie van wisselbrieven kan niet als een bedrieglijke handeling worden beschouwd om de « enige reden dat ze aan een ingebeeld krediet moest doen geloven ».

Door de acceptatie van wisselbrieven als een bedrieglijke handeling te beschouwen om de enige reden, dat ze aan een ingebeeld krediet moest doen geloven, heeft het bestreden arrest artikel 496 W.S. geschonden.

Krachtens de artikelen 26 en 74 van de eenvoudige wet op de wisselbrieven heeft de acceptatie voor gevolg de betrokkene te verplichten de wisselbrief op de vervaldag te betalen.

Men ziet niet in hoe die acceptatie aan een ingebeeld krediet moet doen geloven, daar ze onafhankelijk is van elke inschuld op een derde en haar waarde, zoals elke andere schuldbekentenis enkel op de goedheid van de acceptant steunt.

Bellefroid Fr.

Gelet op het bestreden arrest gewezen op 2 januari 1960 door het Hof van beroep te Brussel;

Over het middel, ambtshalve afgeleid uit de schending van artikel 496 van het Strafwetboek:

Overwegende dat het bestreden arrest releveert dat aanlegger 55.000, 16.800, 25.000 en 2.000 frank heeft ontleend en de verplichting heeft aangegaan die sommen terug te betalen door de acceptatie van drie wisselbrieven;

Dat het arrest beslist dat aanlegger zich aldus plichtig heeft gemaakt aan oplichting omdat «het overhandigen van deze drie wissels, gepaard met leugenachtige verklaringen een bedrieglijke handeling uitmaakt die onder toepassing van artikel 496 van het strafwetboek valt; dat immers de wissels aan een ingebeeld krediet moesten doen geloven, krediet dat onbestaande was»;

Overwegende dat, luidens artikelen 28 en 74 der eenvormige wet op de wisselbrieven, goedgekeurd door de wet van 16 augustus 1932 gewijzigd en aangevuld door de wetten van 10 augustus 1953 en 31 december 1955, de acceptatie voor gevolg heeft de betrokkene te verplichten de wisselbrief op de vervaldag te betalen;

Dat men niet inziet hoe die acceptatie aan een ingebeeld krediet moest doen geloven, daar ze onafhankelijk is van elke inschuld op een derde en haar waarde, zoals elk andere schuldbekentenis, enkel op de goedgeheid van de acceptant steunt;

Dat het bestreden arrest dus artikel 496 van het Strafwetboek heeft geschonden door de acceptatie van wisselbrieven als een bedrieglijke handeling te beschouwen om de enige reden dat ze aan een ingebeeld krediet moest doen geloven;

Om die redenen:

En zonder acht te slaan op de memorie van aanlegger, die min dan 8 dagen voor de terechtzitting, aan het Openbaar Ministerie werd medegedeeld,

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Laat de kosten ten laste van de Staat;

Verwijst de zaak naar het Hof van beroep te Gent.

RAAD VAN STATE

4e kamer. — 23 februari 1960.

Voorzitter: M. Lepage.

Raadsheren: MM. Mast en Buch.

Substituut-auditeur-generaal: M. Lenaerts.

Advocaat: Mr. Moors.

1. Gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke inrichtingen. — Onderzoek de commodo et incommodo. — Adviezen en beslissing der bevoegde organismen. — Tweede aanplakking, aan het gemeentehuis en aan de zetel van de exploitatie van de beslissing na onderzoek de commodo et incommodo, gedaan ten gevolge van de onregelmatigheid van de eerste aanplakking. — Twee akten van beroep ten gevolge van de twee aanplakkingen betreffende eenzelfde beslissing. — Uitspraak over eerste akte van beroep niet noodzakelijk.
2. Artikel 10 § 1 Algemeen Reglement op de arbeidsbescherming. — Beslissing over aanhangig gemaakte

zaak bij de Koning, te nemen binnen 3 maand. — Enkel in eerste aanleg.

3. Artikel 12 en 13 Algemeen Reglement op de arbeidsbescherming. — Wijze van bekendmaking van genomen K.B. — Termijnen.

4. Indiening van memorie van antwoord na verstrijken van termijn. — Rechten van de verdediging niet geschonden. — Geen nietigheid.

1. Wanneer, in verband met de beslissing aangaande een onderzoek de commodo et incommodo, een tweede aanplakking geschiedt wegens het feit dat de eerste nietig was, en zo hierop tweemaal een akte van beroep werd opgesteld, die nochtans hetzelfde voorwerp van betwisting betrof, is een uitspraak over de eerste akte van beroep niet noodzakelijk.

2. Volgens artikel 10 § 1 van het Algemeen Reglement op de Arbeidsbescherming, dient de Koning binnen 3 maand een beslissing te nemen over een bij Hem aanhangig gemaakte zaak. Dit geldt enkel in eerste aanleg, doch niet in beroep.

3. De onregelmatigheid in de bekendmaking van een besluit, veroorzaakt door het niet naleven van de opgelegde termijnen, bepaald in de art. 12 en 13, tast niet de regelmatigheid van dit besluit aan.

4. De indiening van een memorie van antwoord, na het verstrijken van de bij de wet bepaalde termijnen, brengt geen nietigheid met zich, zo de rechten van de verdediging niet geschonden werden.

Baetslé t/ Belgische Staat (Minister van Arbeid).

Arrest nr 7646.

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van het koninklijk besluit dd. 25 november 1958 houdende bevestiging van het besluit dd. 25 april 1958 waarbij de bestendige deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen aan verzoeker vergunning weigert te Wondelgem een steenhouwerij in bedrijf te nemen;

Overwegende dat verzoeker op 18 maart 1957 een aanvraag deed, strekkende tot het in werking houden van een machinale steenhouwerij te Wondelgem waarvan de vergunningstermijn vervallen was; dat het college van burgemeester en schepenen, na een onderzoek de commodo et incommodo, de aanvraag gunstig adviseerde op voorwaarde dat de opgelegde verplichtingen strikt nageleefd zouden worden; dat de directeur van het bestuur van de stedenbouw der provincie Oost-Vlaanderen de aanvraag gunstig adviseerde, doch het districthoofd van de technische inspectie van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg om de aangeduide redenen tot de weigering van de aanvraag besloot; dat de bestendige deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen bij besluit dd. 25 april 1958 de aanvraag niet inwilligde om reden dat «de geburen worden gehinderd door stof, afkomstig van de poliermachines, en verzoeker sinds 1953 voldoende gelegenheid heeft gehad zich naar de opgelegde exploitatievoorwaarden te gedragen en zulks heeft verzuimd tot grote hinder voor de buurt»; dat het gemeentebestuur van Wondelgem aan de provinciegouverneur op 21 mei 1958 mededeelde dat het weigeringsbesluit op 16 mei 1958 aan het gemeentehuis en aan de zetel van de exploitatie werd aangeplakt; dat verzoeker op 30 mei 1958 beroep instelde; dat de tegenpartij aan verzoeker deed opmerken dat het beroep niet ontvankelijk was daar het ingesteld werd na het verstrijken van de opgelegde termijn van tien dagen die volgden op de aanplakking van het bestreden besluit; dat nadien ech-

ter bleek dat de aanplakking aan de zetel van de exploitatie eerst op 23 mei 1958 gebeurde; dat op vraag van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg op 14 augustus 1958 tot een tweede aanplakking werd overgegaan; dat verzoeker op 23 augustus 1958 beroep instelde; dat het provinciaal bestuur van stedenbouw op 23 september 1958 zijn gunstig advies bevestigde om reden dat «onder stedenbouwkundig oogpunt er geen bezwaar bestond»; dat de technische inspectie van het Ministerie van Arbeid op 10 oktober 1958 de redenen aangaf waarvoor de vergunning diende te worden geweigerd; dat daarop het bestreden koninklijk besluit werd genomen dat, uitspraak doende over het beroep dd. 23 augustus 1958, het besluit van de bestendige deputatie bevestigt om reden dat «uit het onderzoek van deze zaak blijkt dat het onmogelijk is de bovenvermelde inrichting te exploiteren zonder de buurt aan overdreven hinder bloot te stellen»; dat het bestreden koninklijk besluit eerst op 12 december 1958 door de provinciegouverneur aan het gemeentebestuur van Wondelgem werd overgemaakt en door de zorgen van deze op 15 december 1958 aan verzoeker bekendgemaakt en aangeplakt aan het gemeentehuis en aan de zetel van de exploitatie;

Overwegende dat verzoeker vraagt dat de memorie van antwoord uit de debatten zou worden geweerd, omdat zij werd ingediend na het verstrijken van de termijn, bepaald bij het besluit van de Regent dd. 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State;

Overwegende dat, zo de partijen gebonden zijn door de termijn bepaald bij het besluit van de Regent dd. 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie, de Raad van State echter de laattijdig ingediende memories kan aanvaarden wanneer, zoals ter zake, de laattijdigheid geen schade aan de verzoekende partij toebrengt en het inzien van de memorie een goede rechtsbedeling dient;

Overwegende dat verzoeker in de eerste plaats doet gelden dat het koninklijk besluit nietig is daar het verzuimd heeft uitspraak te doen over het beroep dd. 30 mei 1958;

Overwegende dat, naar aanleiding van de onregelmatigheid bij de eerste aanplakking van de beslissing van de bestendige deputatie, er tot een tweede aanplakking werd overgegaan;

Overwegende dat verzoeker, na de tweede aanplakking, opnieuw beroep heeft ingesteld; dat beide akten van beroep tot doel hebben hetzelfde besluit dd. 25 april 1958 van de bestendige deputatie te bestrijden en dat zij dezelfde middelen inhouden; dat verzoeker dan ook van geen belang laat blijken bij het inroepen van dit middel;

Overwegende dat verzoeker in de tweede plaats inroept dat het bestreden besluit in strijd met artikel 10, § 1 van het algemeen reglement op de arbeidsbescherming, niet werd genomen binnen de drie maanden na de dag waarop de zaak bij de Koning ahangig werd gemaakt;

Overwegende dat het middel ter zake niet dienend is; dat uit het geheel van de tekst van artikel 10 volgt dat de overheid waarvan sprake in het eerste lid van dit artikel de overheid is die in eerste aanleg beslist en de bestreden beslissing in beroep werd genomen;

Overwegende dat verzoeker ook voorhoudt dat het bestreden besluit niet naar behoren is gemotiveerd omdat het de redenen, en meer bepaald de aard van de hinder voor de buurt, niet aanduidt waarop het steunt om de vergunning te weigeren; dat verzoeker

eraan toevoegt dat de tegenpartij de perken van haar bevoegdheid is te buiten gegaan, daar zij oordeelt dat, onder welke vereisten ook, het onmogelijk is het bedrijf te exploiteren zodat het koninklijk besluit geen uitspraak inhoudt over een bepaald geval maar een beschikking met absolute en algemene draagwijdte inhoudt;

Overwegende dat het koninklijk besluit o.m. naar de adviezen van de technische inspectie verwijst waarin uiteengezet wordt waarom de steenhouwerij niet kan geëxploiteerd worden zonder hinder voor de buurt; dat verzoeker tegen die beoordeling geen argumenten heeft ingebracht; dat anderzijds, door vast te stellen dat een dusdanige onderneming de buurt aan overdreven hinder blootstelt, het bestreden koninklijk besluit uitspraak doet over de bedoelde exploitatie en geen algemene draagwijdte heeft; dat het middel derhalve niet gegrond is;

Overwegende tenslotte dat verzoeker de schending inroept van de artikelen 12 en 13 van het algemeen reglement op de arbeidsbescherming, krachtens welke het koninklijk besluit binnen twee weken, door bemiddeling van de gouverneur, aan het gemeentebestuur moet worden bekend gemaakt en dit laatste onmiddellijk het besluit ter kennis van de belanghebbende moet brengen en binnen vijf dagen aan het gemeentehuis en aan de zetel van de inrichting moet aanplakken;

Overwegende dat blijkt dat bij de bekendmaking aan het gemeentebestuur de opgelegde termijn niet werd nageleefd; dat de onregelmatigheid in de bekendmaking van een besluit de regelmatigheid van dit laatste nochtans niet aantast; dat het middel niet opgaat;

Besluit :

Artikel 1 :

Het beroep is verworpen.

Artikel 2 :

De kosten, ten bedrage van 750 frank, komen ten laste van de verzoekende partij.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 9 mei 1959.

Voorzitter : M. De Vreese.
Raadsheren : M.M. Santenaire en Beeckman.
Eerste advocaat-generaal : M. Vanhoudt.
Advocaten : Mrs. Vande Castele en Leper.

Faillissement na ontbinding van gerechtelijk akkoord.
— **Ontvankelijkheid van hoger beroep tegen het vonnis van faillietverklaring slechts na verzet daartegen.**

Wanneer bij toepassing van artikel 37, lid 2 van de samengeschatte wetten betreffende het gerechtelijk akkoord ontbonden en de schuldenaar ambtshalve in staat van faillissement verklaard wordt, is de gefailleerde — evenals in het geval, dat een verzoek tot het bekomen van een gerechtelijk akkoord verworpen wordt — geen partij, zodat hij geen onvankelijk hoger beroep tegen het vonnis van faillietverklaring kan instellen, indien hij niet vooraf daartegen in verzet is gekomen.

Hendryck t/ Mr. Leper qq. (faillissement Hendryckx).

Gezien de stukken, o.m. het vonnis gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Veurne, eerste Kamer, zetelend in koophandelszaken, op 14 november 1957, waarbij appellant in staat van falings werd verklaard;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingesteld;

Overwegende dat het beroep echter niet ontvankelijk is;

Overwegende inderdaad dat appellant van zijn schuldeisers een gerechtelijk akkoord had bekomen dat, bij vonnis van de rechtbank te Veurne, dd. 16 mei 1957, werd gehomologeerd;

dat het beroepen vonnis dd. 14 november 1957 dit gerechtelijk akkoord ontbonden verklaarde en appellant in staat van falings verklaarde;

dat deze infalingsverklaring werd uitgesproken, niet op verzoek van de schuldeisers, noch op bekentenis van appellant maar bij toepassing van artikel 37, al. 2 van de gecoördineerde wetten van 25 september 1946, i.e. — al werd dit niet expressis verbis vermeld — ambtshalve;

dat de omstandigheid dat appellant, zoals artikel 37 al. 2 voorschrijft, werd opgeroepen en gehoord, niet belet dat hij geen partij was ter zake en dat de falings ambtshalve werd uitgesproken;

dat, evenals in geval van verwerping van een verzoek tot gerechtelijke akkoord, ook in geval van ontbinding van het gerechtelijk akkoord bij toepassing van artikel 37 al. 2, de gefailleerde geen partij was in het vonnis dat de falings ambtshalve uitspreekt;

Overwegende dat, in geval van ambtshalve uitgesproken falings, de gefailleerde die geen partij was ter zake geen beroep kan instellen, indien hij niet eerst verzet aantekende (Verbr. 27-9-1928, Pas. I, 235);

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935;

Gehoord de heer eerste advocaat-generaal Vanhoudt in zijn eensluidend advies;

Alle andere en meeromvattende besluiten verwerpende als ongegrond;

Verklaart het beroep onontvankelijk en veroordeelt appellant tot de kosten van de aanleg.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 26 juni 1959.

Voorzitter : M. Bossaert,

Raadsheren : M.M. De Vreese en Beeckman.

Eerste Advocaat-generaal : M. Vanhoudt.

Advocaten : Mrs. de la Croix, Eeckhout en Smolders.

Ooneerlijke mededinging (K.B. van 23 december 1934).

— **Gebedenboeken met gelijke titels en dezelfde presentatie. — Geen schending van de auteurswet. — In casu geen ooneerlijke mededinging.**

De vordering, gesteund op het stichten van verwarring door het gebruiken van de titel « Dagmissaal met vespers » en door het nabootsen van de uiterlijke presentatie van gebedenboeken, die onder dezelfde titel door de eiser worden uitgegeven, valt onder de toepassing van het K.B. van 23 december 1934.

Het louter gebruiken van bedoelde titel levert

geen schending op van de auteurswet (zie nader het arrest).

« Dagmissaal » en « Dagmissaal » zijn gewone genus-termen en daardoor wordt geen nieuwe of oorspronkelijke titel gecreëerd.

Door het Hof aanvaard, dat geen met de eerlijke gebruiken van de koophandel strijdige daden werden verricht (zie nader het arrest).

N.V. Desclée de Brouwer t/ N.V. Fabrieken Brepols.

Gezien de stukken, o.m. het bevelschrift tussen partijen op tegenspraak verleend door de heer Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Gent, zetelend in kort geding, op 1 april 1958;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingesteld;

I. Ten aanzien van de bevoegdheid :

Overwegende dat de vordering ertoe strekt, op grond van het koninklijk besluit van 23 december 1934 ter zake van oneerlijke mededinging, aan geïntimeerde te horen bevelen onmiddellijk op te houden met ieder gebruik van de titel «Dagmissaal met Vespers» voor de gebedenboeken die ze te koop stelt, verkoopt of levert, alsook met het te koop stellen, verkopen of leveren van gebedenboeken die, door hun uiterlijk aspect, hun formaat of presentatie, aanleiding geven tot verwarring met gebedenboeken van appellante;

Overwegende dat de eerste rechter zich onbevoegd verklaarde, oordelende dat de gedragingen van geïntimeerde waarover appellante zich in hoofdzaak klaagt, namelijk de nabootsing van de titel «Dagmissaal met Vespers», moet worden aangezien als een miskenning van haar auteursrecht, recht waarvan de bescherming door art. 36 van de wet van 22 maart 1886 aan de bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel is onttrokken;

dat het tweede ingeroepen element — namelijk de nabootsing van vorm, kaft en snede van het gebedenboek — door appellante slechts als een bijkomende grief wordt aangehaald, en overigens, zelfs indien de vordering een gemengd karakter mocht hebben, de Voorzitter der Handelsrechtbank zich nog zou moeten onbevoegd verklaren;

Overwegende dat het ten onrechte is dat de eerste rechter zijn bevoegdheid heeft ontkend;

Overwegende dat de toeëigening of namaking van de titel van een litterair werk weliswaar een inbreuk kan zijn op de wetgeving in zake auteursrecht;

dat dit echter slechts onder bepaalde voorwaarden het geval zal zijn;

Overwegende dat dit vooreerst het geval zou kunnen zijn indien de toeëigening of namaking wordt aangeklaagd van het werk zelf, samen met de titel, of indien de titel integrerend en onafscheidbaar deel uitmaakt van het werk; dat echter ter zake noch het een noch het andere het geval is;

dat appellante alleen het gebruik aanklaagt van de titel «Dagmissaal met Vespers» — weliswaar om een gelijkaardig werk aan te duiden — maar zonder dat appellante de inhoud zelf van de gebedenboeken van toeëigening of namaak beschuldigt;

dat men ook bezwaarlijk kan staande houden dat de titel «Dagmissaal met Vespers» integrerend en onafscheidbaar deel uitmaakt van de inhoud, dewelke appellante immers nog voor kort onder een andere titel publiceerde;

dat geïntimeerde vergeefs opwerpt dat «wanneer de titel van een werk zo innig verbonden is aan het werk

dat hij betitelt, dat hij er de inhoud van uitdrukt», die titel dan — als toevoegsel of wezenlijk deel ervan — deel neemt aan de aard van het werk en dezelfde bescherming geniet;

dat een titel «die de inhoud van een werk uitdrukt» niet noodzakelijk deel neemt aan de auteursbescherming van de inhoud; dat indien men dit moest aannemen, zelfs een titel zoals «Nederlands-Frans Woordenboek» op zichzelf door de auteurswet zou zijn beschermd, wat zeker niet het geval is;

dat overigens dient aangestipt te worden dat, zowel bij appellante als bij geïntimeerde, het titelblad van de litigieuze gebedenboeken de titel «Dagmissaal» draagt, in plaats van «Dagmissaal met Vespers» zoals op de rug van de band, wat nogmaals aantoonst dat de titel «Dagmissaal met Vespers» niet wezenlijk is;

Overwegende dt de toeëigening of namaking van de titel van een werk nog een inbreuk kan zijn op de auteurswet, indien de titel op zichzelf — ingevolge een creatieve inspanning van de geest of een vindingrijke combinatie — een oorspronkelijke schepping, uitvinding of kunstwerk uitmaakt, vatbaar voor bescherming als intellectueel werk (Novelles, V^o Le Droit d'auteur, n° 140bis);

dat men bij voorbeeld zou kunnen aannemen dat zulks het geval zou zijn met een titel zoals «Dagelijks schrijd ik tot den Heer» of een andere dergelijke «eigen benaming»;

dat dit echter ter zake niet het geval is: dat «Dagmissaal met Vespers» slechts de objectieve beschrijving is van wat de inhoudt biedt, zoals «Handboek van...» die of die wetenschap;

Overwegende dat hetgeen ter zake door appellante in werkelijkheid wordt aangeklaagd is niet dat geïntimeerde een toeëigening of namaking heeft gepleegd van een literair eigendom dat beschermd is door de auteurswet, maar alleen dat geïntimeerde, door het gebruik van de titel «Dagmissaal met Vespers» — titel die appellante voor gelijkaardige publicaties zelf gebruikt — en door de uiterlijke presentatie van appellante's gebedenboeken na te bootsen, verwarring heeft trachten te stichten;

dat appellante, door het louter gebruik van deze titel, gepaard aan een similaire presentatie, aan te klagen als van aard verwarring te stichten, een handelwijze aanklaagt die alleen onder toepassing valt van het K.B. van 23 december 1934;

dat de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel derhalve bevoegd was;

II. Ten aanzien van de ontvankelijkheid:

Overwegende dat geïntimeerde ten onrechte de niet ontvankelijkheid van de vordering opwerpt;

dat, indien geïntimeerde op het ogenblik van het instellen van de vordering, mogelijk uit togevendheid, voor haar nieuwe uitgaven de betwiste titel op de rug van de band niet meer gebruikte, niet bewezen is dat zij de oude stocks uit de handel trok;

dat de vordering, die strekt tot ophouden van het te koop stellen en verkopen, derhalve wel degelijk nog een zeker belang kon hebben voor appellante en geen louter «vordering ad futurum» uitmaakt;

III. Ten gronde:

Overwegende dat appellante ten onrechte aanvoert dat de verkozen titel een voldoende karakter van originaliteit en nieuwigheid vertoont, zich voldoende onderscheidt van de titels die vroeger aan werken van hetzelfde genre werden gegeven, om een privaat recht te doen ontstaan;

dat men niet inziet waarom dit het geval zou zijn

voor «Dagmissaal», terwijl dit, zoals appellante zelf toegeeft, voor «Missaal» niet het geval is;

dat «Dagmissaal» en ook «Dagmissaal met Vespers» gewone genus-termen zijn en appellante daardoor geen nieuwe of oorspronkelijke titel heeft geschapen;

dat de termen «Dagmissaal met Vespers» zo niet de letterlijke, dan toch een voor de hand liggende vertaling zijn van «Missel quotidiën et vespéral», een titel die reeds sedert 1919 in de handel is;

dat voor dergelijke generieke titels van gebedenboeken, wanneer een titel in het openbaar domein is gevallen, de vertaling ervan ook niet nieuw is en het gebruik van diezelfde titel in vertaling geen daad van oneerlijke mededinging uitmaakt;

Overwegende dat de omstandigheid dat tal van andere varianten ter beschikking stonden van geïntimeerde, en dat geïntimeerde ook een titel had kunnen gebruiken — en vroeger zelfs een titel gebruikt heeft — die van deze van appellante verschilt, niet voor gevolg heeft dat zij dezelfde titel niet zou mogen gebruiken als deze die appellante sinds lang gebruikt; van het ogenblik dat deze titel voldoende oorspronkelijkheid mist om een beschermbaar privaat recht te doen ontstaan;

Overwegende dat bovendien ter zake determinerend is: de vraag of geïntimeerde, door het gebruik van de titel «Dagmissaal met Vespers», al dan niet een verwarring heeft kunnen doen ontstaan; dat zulks niet het geval is;

dat kopers van gebedenboeken van het genre «missaal» immers niet voortgaan op de juiste titel ervan, maar op de inhoud die ze doorbladeren, de aantrekkelijke voorstelling en verluchting, eventueel de kloosterorde die de uitgave verzorgde en niet het minst... de naam van de uitgever;

dat missalen steeds gelijkaardige titels dragen die voor de meeste kopers synoniemen zijn en in hun ogen alle dezelfde categorie gebedenboeken aanduiden;

dat precies minder ingewijde kopers hoogstens een «missaal» zullen bestellen en niet, zoals appellante beweert, een «Dagmissaal» en nog veel min een «Dagmissaal met Vespers», termen die hun weinig bekend zijn;

dat er derhalve van verwarring stichten of trachten te stichten uit hoofde van de titel, of van misbruik maken van appellante's publiciteit, geen sprake is; dat het uitwendig uitzicht, formaat en presentatie van geïntimeerde's missalen, deze zijn van practisch alle missalen, zodat deze uitwendige kenmerken, wegens hun alledaags karakter, evenmin aanleiding kunnen geven tot verwarring;

dat noch het gebruik maken van de litigieuze titel, noch het op de markt brengen van gebedenboeken met het uitwendig uitzicht dat ze hebben, in hoofde van geïntimeerde daden uitmaken die strijdig zijn met de eerlijke gebruiken in zake koophandel;

Om deze redenen:

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935,

Gehoord de heer eerste advocaat-generaal Vanhoudt in zijn eensluidend advies over de bevoegdheid,

Alle andere en meeromvattende besluiten verwerpende als ongegrond,

Ontvangt het beroep en verklaart het gegrond doch alleen in de mate hierna bepaald;

Doet het bestreden bevelschrift te niet en opnieuw wijzende, zegt dat de eerste rechter bevoegd was om van de vordering kennis te nemen,

Wijzende bij evocatie, verklaart de vordering ontvankelijk doch ongegrond;

Veroordeelt appellante tot de kosten van de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 15 maart 1960.

Voorzitter : M. Van Hecke.

Rechters : M.M. Van der Poorten en Dinet.

Advocaten : Mrs. P. G. Seghers en R. Wijffels.

Gemene muur. — Vordering van de eigenaar van een gemene muur, waarvan de nabuur bezit heeft genomen door er tegenaan te bouwen. — Ontvankelijk.

De eigenaar, die de scheidingsmuur (zijgevel) van zijn nabuur gebruikt tot oprichting van een woning, stelt een daad van inbezitneming, waardoor hij de verplichting heeft deze muur gemeen te maken en de waarde ervan te betalen. Deze verbintenis is de tegenprestatie van het recht, dat hij bezit om zijn gebuur in geval van weigering te verplichten de muur gemeen te maken.

V.Z.W.D. St. Jozef's Missiehuis t/ Van Gelder.

Gezien de stukken van het geding, o.m. 1° de in regelmatige vorm voorgebrachte grosse van het vonnis, waartegen beroep, tegensprekelijk verleend door de Vrederechter van het Derde Kanton der Stad Antwerpen, in datum van 26 september 1959; 2° het origineel van de geboekte akte van beroep, hieraan gehecht, betekend door het ambt van deurwaarder Victor Vermeulen te Antwerpen, in datum van 24 november 1959.

Overwegende dat het beroep, aan de hand van de voorgebrachte stukken tijdig in regelmatige vorm ingesteld, ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis van appellante er toe strekte geïntimeerde te doen veroordelen om haar te betalen fr. 45.240,— vermeerderd met de vergoedende intresten sinds 1-9-1957, de gerechtelijke intresten en tot de kosten van het geding, als overname prijs van de gemeenmaking van een scheidsmuur;

Overwegende dat niet betwist wordt dat naast het pand Arthur Goemaerelei 50, te Antwerpen, eigendom van appellante, geïntimeerde een huis heeft laten optrekken in 1957 en dat geïntimeerde tegen de bestaande zijgevel, eigendom van appellante, zijn bouwwerk heeft aangeleund;

Overwegende dat het vonnis a quo de eis van appellante, oorspronkelijke aanlegster, ontvankelijk verklaarde, daaar het burgerlijk wetboek geen enkele bepaling zou bevatten waardoor iemand gerechtigd zou zijn zijn gebuur te dwingen tot aankoop van de mandeligheid van een muur;

Overwegende echter dat geïntimeerde niet betwisten kan de kwestieuze zijgevel te hebben gebruikt tot oprichting van zijn woning en zijn huis deze muur als zijgevel heeft, zodat dus bewezen is dat geïntimeerde een daad van inbezitneming van deze muur heeft verricht;

Dat bijgevolg de geïntimeerde de verplichting heeft deze muur gemeen te maken en de prijs ervan te betalen (Cass. 25-2-1932, Pas. 1932.183); dat deze verbintenis de tegenhanger is van het recht dat hij bezit zijn gebuur te verplichten, ingeval van weigering, hem de gemeenheid af te staan (burg. Rechth. Tongeren 20-1-1954, R.W. 54-55, kol. 1469);

Overwegende dat het beroep dan ook gegrond is, en de oorspronkelijke eis van appellante gegrond is;

Overwegende echter dat partijen in betwisting zijn over de hoegrootheid van de te betalen prijs, die

volgens appellante fr. 45.240,— vermeerderd met de intresten sinds 1 september 1957 bedraagt, terwijl deze veel minder zou bedragen volgens geïntimeerde;

Dat geïntimeerde bij monde van zijn raadsman ter zitting moest erkennen dat deze prijs meer dan fr. 25.000,— bedraagt;

Overwegende dat geïntimeerde betwist dat zijn architecten mandaat hadden om de kwestie der overname met appellante te behandelen; dat appellante dit mandaat niet bewijst;

Overwegende dat de hiernavermelde onderzoeksmaatregel zich bij gevolg opdringt;

Om deze redenen :

De Rechtbank, rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak, alle verdere en strijdige besluiten verwerpende, na er over beraadslaagd te hebben, verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond, doet dienvolgens het bestreden vonnis te niet en opnieuw rechtdoende;

Verklaart de oorspronkelijke eis ontvankelijk en in de hierna bepaalde mate gegrond,

veroordeelt geïntimeerde om aan appellante te betalen ten provisionele titel de som van fr. 25.000,— vermeerderd met de vergoedende intresten sedert 1 september 1957 tot 24 juni 1959, datum der inleidende dagvaarding, de gerechtelijke intresten van deze laatste datum af en tot de kosten van het geding in beide aanleggen op heden gerezen, en alvorens recht te doen, beveelt een deskundig onderzoek...

NOOT : Verg. in dit nummer dat bij vorenstaande beslissing vernietigde vonnis van de vrederechter van het derde kanton te Antwerpen d.d. 26 september 1959. Zie ook Hof van Cassatie 26 april 1957, Pas. 1957, I, 1015, met noot van F.O.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TURNHOUT

10 september 1958.

Voorzitter : M. A. van den Hove d'Ertsenrijck.

Rechters : MM. J. Kempeneer en R. Verhoeven.

Advokaten : Mrs. F. Wouters en K. Van Genechten.

Pacht. — Akte van deling. — Wilsverklaring van partijen betreffende pachteinde. — Authentieke akte in de zin van artikel 1774 B.W. — Geldigheid van de opzegging.

Artikel 1774 B.W. bepaalt dat verpachter en pachter op elk ogenblik een einde kunnen stellen aan de pachtovereenkomst o.m. bij authentieke akte.

Een akte van deling waarin verpachters en pachter deelgenoten en medeondertekenaars zijn, bepaalt geldig door wilsverklaring van de ondertekenaars, dat de pacht een einde zal nemen op een datum volgend op het overlijden van de vruchtgebruiker.

A. Vandoninck-Verachttert t/ C. Vandoninck-T'Syen en anderen.

Gezien het aangevochten vonnis op tegenspraak tussen partijen geveld door de heer Vrederechter van het kanton Mol in dato 7 januari 1958...

Gelet op het beroep tegen dit vonnis gericht ten verzoeken van beroepers bij eksploit...

Overwegende dat de eerste rechter terecht de door huidige beroepenen gegeven opzegging betreffende verscheidene goederen, goed en geldig heeft verklaard en huidige beroepers heeft veroordeeld om betrokken goederen te verlaten;

dat hij zich hierbij gesteund heeft op de eigen wilsverklaringen der partijen namelijk op de akte van deling de dato 1 april 1947;

dat deze akte ontegensprekelijk een beding van vroegde pachtverbreking inhoudt en dat tegen de inhoud van deze authentieke akte geen getuigenbewijs toegelaten is (art. 1342 B.W.);

Overwegende dat het thans door beroeper voorgesteld bewijs door getuigen dienvolgens niet ontvankelijk is;

Overwegende wat de hoedanigheid der gronden betreft (half-maart of half-oogstgronden) dat de eerste rechter terecht volgens de vermeldingen van de akte van deling, de gronden heeft gerangschikt;

Overwegende ten slotte dat de vraag van huidige beroepers strekkende tot betaling van achterstallig pachtgeld terecht door de eerste rechter niet ontvankelijk werd verklaard bij gebrek aan voorafgaande oproeping tot verzoening;

Om deze redenen,

Bevestigt in zijn geheel het bestreden vonnis.

NOOT: Het bestreden vonnis van de Vrederechter te Mol dd. 7 januari 1957 in dit nummer opgenomen.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

8e Kamer. — 19 december 1959.

Voorzitter: M. Van der Cruyssen.

O.M.: M. Six.

Advocaten: Mrs. Debergh loco Mr. Ooms en
Mr. Tytgat loco Mr. Van den Heuvel.

N.M.B.S. — Personeel. — Reglementen. — Verhaal tegen verantwoordelijke derde. — Overdracht « sui generis ».

Volgens artikels 45 en 47 van het Statuut en Reglement der Maatschappelijke Verzekeringen der N.M.B.S. zijn de sommen uitbetaald aan een bediende ten gevolge van een ongeval, voorschotten in te vorderen van de verantwoordelijke derde.

De « verklaring » (van indeplaatsstelling) onderkend door de bediende is geen gewone subrogatie, maar een overdracht « sui generis » van zekere rechten, welke haar oorsprong vindt in de overeenkomst tussen de N.M.B.S. en haar aangestelden.

O.M., Crauwels en N.M.B.S. t/ Poortmans.

II. *Eis burgerlijke partij: N.M.B.S.*

Overwegende dat betichte Poortmans de ontvankelijkheid van de eis van deze burgerlijke partij betwist, en wel om reden dat de burgerlijke partij het bewijs niet levert, door voorlegging van een kwijting met subrogatie, dat zij bij de betaling gesubrogeerd werd in de rechten van Crauwels, haar aangestelde;

Overwegende dat hierop dient geantwoord te wor-

den dat, volgens de bepalingen van artikelen 45 en 47 van het Statuut en Reglement voor de Maatschappelijke Verzekeringen en de Geneeskundige Dienst van de N.M.B.S., de sommen die aan en of voor de burgerlijke partij Crauwels uitbetaald werden tengevolge van het ongeval, voorschotten zijn nadien in te vorderen ten laste van de verantwoordelijke derde, « in casu » ten laste van de betichte Poortmans J.;

Overwegende dat het stuk voorgelegd door de N.M.B.S. en getiteld « verklaring » dd. 5 augustus 1959 (zie bundel N.M.B.S., kaft I « stukken ») geen gewone subrogatie is zoals voorzien door artikel 1249 en volgende van het B.W.B., maar wel een overdracht « sui generis » van zekere rechten welke haar oorsprong vindt in de overeenkomst tussen de N.M.B.S. enerzijds en haar aangestelde anderzijds;

Overwegende dus dat de « N.M.B.S. » dienvolgens gesubrogeerd is in de rechten van Crauwels tegenover de betichte Poortmans en dat haar eis ontvankelijk is.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST. NIKLAAS

1e Kamer — 2 december 1958.

Voorzitter: M. Dirix

Rechters: M.M. Blauwaert en Maes

Referendaris: M. Cloquet

Advocaten: Mrs. Maillet, De Geyter en De Schrijver.

Aansprakelijkheid van de eigenaar van een grond, die met stookolie doordrenkt is.

Inzippeling van stookolie in een grond en via deze grond in de muren van de woning van een gebuur. Het feit van de onnatuurlijke en plotse saturatie van de grond met stookolie levert een gebrek van die grond op, waarvoor de eigenaar bij vermoeden aansprakelijk is.

De Paepe t./ Van Der Linden en N.V. Belgomine

Herzien het tussenvonnis van 4 december 1956;
Gezien het verslag van de heer Ingenieur-architect J. Van Coillie, bij voormeld vonnis als deskundige aangesteld;

Overwegende dat op 10 oktober 1956 tussen 19 en 21 uur, mazout geleverd werd door de N.V. Belgomine, onder andere in vaten die bovengronds onmiddellijk naast het erf van eiser geplaatst waren;

Overwegende dat een aanzienlijk deel van die mazout in de grond van het erf Van der Linden, onder de vaten, indrong en de scheidsmuur doordrenkte, waardoor schade aan de woning van eiser werd aangericht;

Overwegende dat het niet bewezen is dat de aangestelde van de N.V. Belgomine, bij het overtanken van de mazout, meer dan ongeveer 15 liter mazout op de grond zou gemorst hebben;

Overwegende dat het blijkt uit het verslag van de deskundige, dat de aangerichte schade het indringen in de grond van een vele grotere hoeveelheid mazout veronderstelt;

Overwegende dat het niet blijkt uit dit verslag dat een hoeveelheid van 15 liter de opgelopen schade kan veroorzaken hebben of dat die hoeveelheid, voor een noemenswaardig deel, tot de schade kan bijgedragen hebben;

Overwegende dat de vordering aldus niet gegrond

voorkomt ten aanzien van de N.V. Belgomine, in zover zij steunt op de bewering dat de schade te wijten zou zijn aan het morsen van mazout op de grond, door de aangestelde van voornoemde firma;

Overwegende dat eerste verweerder integendeel aansprakelijk is voor de gevolgen van de insijpeling van mazout in zijn grond, en door zijn grond in de muren van de woning van eiser;

Dat het feit, voor een grond die niet natuurlijk met mazout verzadigd is, plots met stookolie gesatueerd te worden, een gebrek van de grond uitmaakt waarvoor de eigenaar, bij vermoeden, aansprakelijk is (Cassatie 24 mei en 12 juli 1945, J.r. 1945-46, 169 en opmerkingen - J. Van Ryn: «La Responsabilité du fait de choses», J.F. 1945-46, 165);

Overwegende dat de partij Van der Linden het tegenbewijs niet heeft geleverd waardoor het wettelijk vermoeden zou bestreden worden en waaruit zou blijken dat de schade zijn oorzaak zou vinden in een geval van overmacht of in de fout van het slachtoffer of van een derde;

Overwegende dat de deskundige zijn schatting van de schade zoals hij ze kon beramen op 21 september 1957 «tamelijk nabijkomend» heette;

Dat hij ook besluit dat er «denkelijk» geen minderwaarde zal blijven;

Overwegende dat er aanleiding bestaat om thans na te gaan hoe de toestand zich voordoet en of het niet mogelijk is meer nauwkeurig de schade te bepalen;

Overwegende dat indien het daartoe nodig is proefwerken uit te voeren, eiser zich daartoe zal dienen te lenen;

Om deze redenen,

De Rechtbank, gelet op artikels 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 die nageleefd werden,

Verleent akte aan eiser dat hij zijn eis schat op meer dan 25.000 fr. in hoofde van ieder der verweerders, en dat hij voorbehoud maakt voor de toekomst;

Verklaart de vordering ontvankelijk en rechtdoende ten gronde, zegt dat de vordering niet gegrond is ten aanzien van de N.V. Belgomine, — stelt voornoemde vennootschap buiten zaak zonder kosten;

Verklaart de vordering integendeel gegrond ten aanzien van eerste verweerder, de heer Van der Linden, verklaart hem aansprakelijk voor de door eiser geleden schade, verwijst hem provisioneel om aan eiser te betalen de som van zeven duizend vijf honderd frank (7.500,— fr.) met de gerechtskosten, hierin begrepen de kosten van het deskundig onderzoek;

Verdere kosten voorbehouden;

Stelt opnieuw aan als deskundige de heer Ingenieur-architect Jozef Van Coillie, Monseigneur Stillemansstraat, 49 te St-Niklaas-Waas, met opdracht de partijen De Paepe en Van der Linden opnieuw te aanhoren in hun voordrachten en vorderingen, zo mogelijk ze te verzoenen, zoniet in een met redenen omkleed en onder eed bevestigd verslag;

1) te zeggen of de schade door het mazout veroorzaakt al dan niet nog bestaat of dreigt, en in welke mate.

2) te zeggen of er reeds werken werden uitgevoerd of maatregelen getroffen door de ene of door de andere partij, desgevallend dewelke;

3) welke uitgaven door de heer De Paepe in verband hiermede zouden gedaan zijn;

4) meer precies en op gedetailleerde wijze de kosten te bepalen welke thans nodig blijken om de schade te herstellen;

5) te zeggen of het thans met zekerheid kan bevestigd worden dat de litigieuze woning na de herstelling geen minderwaarde zal hebben ondergaan;

6) zijn advies te uiten nopens de verschillende schadeposten waarvan eiser gewag maakt;

Beveelt aan eiser de nodige werken uit te voeren of te laten uitvoeren welke de deskundige als proef zou nodig achten om zijn opdracht te kunnen vervullen;

Om na het neerleggen van het deskundig verslag door de partijen verder geconcludeerd en gepleit te worden;

Verzendt intussen de zaak, wat de partijen De Paepe en Van der Linden betreft, naar de algemene rol.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE OOSTENDE

1e Kamer. — 18 juni 1959.

Voorzitter: M. Reynaert.

Rechters: M.M. Deswaef en Vandendriessche.

Advocaten: Mrs. Vandervennet, Verborgh en De Cuyper.

Faillissement. — Gevolgen van het faillissementsbeslag. — Bekwaamheid van de failliet om tijdens het faillissement een nieuwe handel of nijverheid te beginnen.

Het faillissementsbeslag heeft niet tot gevolg, dat de failliet volledig rechtsonbekwaam wordt. De nietigheid, waarmede zijn rechtshandelingen aangetast zijn, bestaat slechts tegenover de boedel van de schuldeisers. Het faillissementsbeslag heeft precies tot doel deze boedel te beschermen en een derde nieuwe schuldeiser zal het slechts aan zichzelf te wijten hebben, indien hij aan de failliet krediet verleent.

De curator, als vertegenwoordiger van de boedel, is alleen ontvankelijk om de vernietiging van na de faillietverklaring gestelde rechtshandelingen te vorderen, in zoverre deze de boedel zouden kunnen benadelen.

Het faillissementsbeslag belet de failliet niet om tijdens het faillissement een nieuwe handel of nijverheid te beginnen en hij behoeft daartoe de toestemming van niemand. Deze mogelijkheid heeft noodzakelijk tot gevolg, dat de failliet het recht bezit om te contracteren en zich te verbinden en om als eiser zowel als verweerder alleen in rechte te staan.

Bij het uitoefenen van zijn nieuwe activiteit mag de failliet de activa van het faillissement — zekerheid van zijn schuldeisers — niet in gevaar brengen; om die reden zijn de na het faillissement aangegane nieuwe verbintenissen niet aan de boedel tegenstelbaar.

Annaert t/ Corveleyn G. en R. en Mr. De Cuyper
(faillissement G. Corveleyn).

Overwegende dat de eis als voorwerp heeft:

In hoofdde: de tussen partijen afgesloten aanemingsovereenkomst tegenover de drie gedaagden solidairlijk te horen nietig verklaren, of vernietigen, en de gedaagden zich solidair of minstens de ene bij ontstentenis van de andere te horen veroordelen tot terugbetaling van een som van veertigduizend frank;

gedaagden daarenboven te horen veroordelen tot wegruiming van de verrichte bouwwerken en tot betaling van een schadeloosstelling voorlopig geraamd op tien-duizend frank per maand vanaf de tweede februari 1959 tot de datum van de volledige wegruiming;

In subsidiaire orde: gezegde aannemingsovereenkomst te horen ontbonden verklaren;

Overwegende dat eerste en derde verweerders in hooforde de onbevoegdheid van de koophandelsrechtbank en subsidiair de onontvankelijkheid van de vordering tegenover eerste verweerder en de ongegrondheid tegenover derde verweerder en om een expertise over de opgetrokken werken verzoeken;

Overwegende dat tweede verweerder q.q. besluit:

1° in de veronderstelling dat eiser met eerste verweerder, zijnde de gefailleerde Corveleyn Gustaaf, zou gehandeld hebben, hij akkoord is met de vraag in nietigverklaring van de overeenkomst, met dien verstande dat de vraag niet tegenstelbaar zou zijn tegenover hem (de curator);

2° indien eiser enkel met derde verweerder zou gehandeld hebben, dat hij dan als curator van eerste verweerder niets met de zaak zou te zien hebben en zuiten zake zou dienen gesteld;

De feiten:

Overwegende dat eerste verweerder, aannemer Corveleyn Gustaaf, op zesde juni 1958 op bekentenis in faling verklaard wordt, faling die tot hiertoe niet gesloten is;

Dat derde verweerder, zijnde de zoon René Corveleyn, zich op achtste augustus 1958 laat inschrijven in het handelsregister, als aannemer;

Op vijfde en vijftiende februari 1959 sluit eiser met de eerste verweerder een overeenkomst af waarbij Gustaaf Corveleyn zich verbindt een huis voor rekening van eiser op te richten voor de forfaitaire som van vijfhonderd vijftigduizend frank;

Een voorschot op de aannemingsprijs ten bedrage van veertigduizend frank wordt op tiende maart 1959 door eiser betaald niet aan Corveleyn Gustaaf, doch aan diens zoon, derde verweerder;

Overwegende dat bij het optrekken van het bouwwerk, waarbij geen architect met het toezicht belast werd, eiser beweert opgemerkt te hebben dat er geen grondvesten bestaan: de werken werden stilgelegd;

In Rechte.

Bevoegdheid:

Overwegende dat tegenover de exceptie van onbevoegdheid *ratione personae* door eerste verweerder opgeworpen er vooreerst op te merken valt dat de faillietverklaring van een handelaar niet uitsluit dat hij nadien opnieuw een handelsbedrijvigheid zou uitoefenen, hetgeen hier klaarblijkelijk het geval is, vermits Corveleyn Gustaaf met eiser kontradeerde als aannemer; dat daar, waar de vordering dan nog gericht is tegen de curator van eerste verweerders faling en tegen de derde verweerder, die erkent handelaar te zijn, de koophandelsrechtbank wel degelijk bevoegd is.

Ten gronde.

A. Nietigheid of vernietiging van de aannemingsovereenkomst:

Overwegende dat er vooreerst dient bepaald wie in werkelijkheid met eiser heeft gekontradeerd: ofwel Gustaaf Corveleyn ofwel zijn zoon;

Dienaangaande is de stelling van deze verweerders dat — zo de gefailleerde Corveleyn Gustaaf is opgetreden, dit enkel als mandataris was van de zoon, die de aannemer was;

Overwegende dat die stelling volledig in strijd is met al de door Gustaaf Corveleyn ondertekende stukken in verband met het aanbestedingskontraakt, welke steeds de naam en het handteken van G. Corveleyn dragen en waarin deze wel ten persoonlijke titel optreedt door te bepalen: «Ik ondergetekende Corveleyn Gustaaf ...» — «gelezen voor akkoord: de aannemer, get. Corveleyn Gustaaf,» enz.;

Dat echter, gezien de betaling van een deel van de overeengekomen aannemingsprijs werd gedaan aan derde verweerder, met het akkoord van eerste verweerder, en dat Corveleyn René sedert de faling van zijn vader minstens officieel als aannemer is gekend, het duidelijk is dat vader en zoon Corveleyn hier samen hebben gehandeld en zij dan ook samen en solidair voor de gevolgen van het aannemingskontraakt instaan;

Overwegende dat eiser van oordeel is dat — eerste verweerder rechtsonbekwaam zijnde om overeenkomsten aan te gaan — hij gerechtigd is om deze reden de nietigheid of vernietiging van het aannemingskontraakt te vorderen;

Overwegende dat de buitenbezitstelling van een gefailleerde over zijn goederen niet als gevolg heeft dat hij volledig rechtsonbekwaam wordt (zoals iemand in interdictie); zijn rechtshandelingen blijven getroffen door een nietigheid die slechts tegenover de massa van de schuldeisers bestaat; de buitenbezitstelling heeft precies als doel deze massa te beschermen en een derde — nieuwe schuldeiser — heeft het slechts aan zichzelf te wijten indien hij aan een gefailleerde krediet verleent; (Dendermonde, 23-12-1867; B.J. 1867, kol. 1577);

Enkel de curator, als vertegenwoordiger van de massa, ware ontvankelijk om de vernietiging te vorderen (cf. Fredericq VII, n° 73) en deze vernietiging zou slechts kunnen toegestaan worden in geval van benadeling van de massa;

Overwegende dat anderzijds de buitenbezitstelling de gefailleerde niet belet, tijdens zijn faling een nieuwe handel of nijverheid te beginnen zonder enige toestemming van wie ook;

Dat deze mogelijkheid noodzakelijk als gevolg heeft het recht te kontrakteren en zich te verbinden omtrent de daden van zijn nieuwe handel en ook het recht om alleen in rechte te staan als eiser of als verweerder; (cf. Handelsrechtb. Brussel 24-5-1929; - J.C.B., 1929-356; - Hrb Gent 6-4-1927; J.C.Fl., 1927, n° 48809, met nota; - De Perre, n° 196 en 220; - Humblet n° 91; - Beltjens sub art. 452; - R.P. Dr. Belge, V° Faillite, n° 345 en vlgde);

Dat de gefailleerde echter bij het uitoefenen van zijn nieuwe activiteit het actief van de faling — zekerheid van zijn schuldeisers — niet in gevaar mag brengen; dat het daarom is dat de nieuwe verbintenissen na de faling aangegaan, niet tegenstelbaar zijn aan de massa; (cf. Fred. t. VII (n° 85);

Overwegende dat daaruit volgt dat de vordering strekkende tot vernietiging van de aannemingsovereenkomst ongegrond is en de tweede verweerder q.q. buiten zake dient gesteld, vermits de massa niet aansprakelijk is voor de gevolgen van de handelingen door de gefailleerde na zijn faillietverklaring bedreven.

B. Ontbinding van de aannemingsovereenkomst.

Overwegende dat eiser in subsidiaire orde de ontbin-

ding van de kwestieuse overeenkomst vordert op grond van ernstige gebreken nl. het tekort aan grondvesten; dat eerste en derde verweerder deze gebreken betwisten en het noodzakelijk voorkomt een deskundig onderzoek te bevelen.

De rechtbank, vonnissende tegensprekelijk, na toepassing van artikel 2 uit de taalwet van de vijftiende juni 1935, alle meerdere middelen en besluiten als ongegrond verwerpende;

Verklaart zich bevoegd om kennis te nemen van de eis;

Verklaart de vordering — in zover ze ertoe strekt de nietigheid of de vernietiging te horen uitspreken van een aannemingsovereenkomst tussen partijen afgesloten — als ongegrond;

Verklaart de eis — in zover hij als voorwerp heeft de ontbinding te zien uitspreken van bewust aannemingskontraakt, ontvankelijk tegenover eerste en derde verweerder, doch, vooraleer ten gronde uit te spreken, stelt aan als deskundige....

De deskundige zal van zijn verrichtingen in het Nederlands een verslag opmaken; onderaan op dat verslag zal hij zijn handtekening laten voorafgaan door de eed: ik zweer dat ik in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk mijn opdracht heb volbracht; zo waar helpe mij God;

Hij zal zijn verslag ter griffie deponeren binnen de twee maanden na verwittiging door de meest gereede partij;

Zegt dat de aannemingsovereenkomst o.m. door eerste verweerder aangegaan, niet tegenstelbaar is aan massa van zijn schuldeisers en stelt derhalve tweede verweerder q.q. buiten zaak;

Veroordeelt eiser tot de kosten van de procedure tegenover tweede verweerder q.q. en maakt voorbehoud voor de overige gerechtskosten;

Geeft akte aan eiser dat hij de vordering schat, in elk van haar delen en tegenover ieder der partijen op meer dan vijftienduizend frank;

Verzendt de zaak naar de algemene rol;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad spijs hoger beroep en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

3e kanton. — 26 september 1959.

Rechter: M. Goethals.

Advocaten: Mrs. P. G. Seghers en R. Wijffels.

Gemene muur. — Vordering van de eigenaar van een scheidsmuur, waarvan de nabuur bezit heeft genomen door er tegenaan te bouwen. — Niet ontvankelijk.

Geen enkele bepaling van het Burgerlijk Wetboek geeft aan de eigenaar van een reeds bestaande muur de macht om zijn geburen te dwingen er de mandeligheid van te kopen.

V.Z.W.D. St. Jozef's Missiehuis t/ Van Gelder.

Overwegende dat volgens niet betwiste gegevens verweerder in de loop van 1957 een gebouw oprichtte op het pand Arthur Goemaerelei 52, naast het bestaande gebouw van aanlegster, dragende in de zelfde lei het nummer 50;

Dat verweerder zijn gebouw oprichtte tegen dit van aanlegster, die aldus vordert, gezien verweerder ge-

bruik maakte van haar scheidsmuur, dat deze scheidsmuur zou gemeen gemaakt worden;

Overwegende dat verweerder de ontvankelijkheid van de eis betwist aanvoerend dat aanlegster niet beschikt over het recht de muur gemeen te maken;

Overwegende dat aanlegster als grond van haar vordering artikel 661 B aanduidt;

Dat bedoeld artikel het vermogen geeft aan de eigenaar van een erf dat aan een muur paalt, deze muur geheel of gedeeltelijk gemeen te maken;

Dat de toestand bedoeld door deze beschikking deze is waarin verweerder zich bevindt en niet die waarin aanlegster zich bevindt;

Dat dit «vermogen» van verweerder niet als gevolg heeft het «recht» van aanlegster, verweerder tot het gemeen maken van de muur te dwingen;

Dat geen enkele bepaling van het burgerlijk wetboek de macht geeft aan een eigenaar van een reeds bestaande muur zijn geburen te dwingen er de mandeligheid van te kopen (cfr ons vonnis 31 januari 1959, De Schrijver t/ De Meulemeester e.a. onuitgegeven);

Om deze redenen:

Wij, Vrederechter, rechtdoende op tegenspraak, verklaren de eis van aanlegster niet ontvankelijk, en veroordelen haar in de kosten.

NOOT: Vorenstaand vonnis werd door de in dit nummer eveneens opgenomen beslissing van de Burgerlijke Rechtbank te Antwerpen dd. 15 maart 1960 vernietigd.

VREDEGERECHT TE MOL

7 januari 1958.

Pl. Rechter: M. G. Gepts.

Advocaten: Mrs. K. Van Genechten en F. Wouters.

Pacht. — Akte van deling. — Wilsverklaring van partijen betreffende pachteinde. — Authentieke akte in de zin van artikel 1774 B.W. — Geldigheid van de opzegging.

Artikel 1774 B.W. bepaalt dat verpachter en pachter op elk ogenblik een einde kunnen stellen aan de pachtovereenkomst o.m. bij authentieke akte.

Een akte van deling waarin verpachters en pachter deelgenoten en medeondertekenaars zijn, bepaalt geldig door wilsverklaring van de ondertekenaars, dat de pacht een einde zal nemen op een datum, volgend op het overlijden van de vruchtgebruiker.

Vandoninck en cons. t/ Vandoninck.

Overwegende dat de vordering strekt ten einde verweerder zich te horen zeggen voor recht dat de opzeg door aanleggers sub 1° en 2° betrekkelijk de verschillende goederen, goed en geldig zal zijn en zijn volle uitwerksel zal hebben; dat de pacht betrekkelijk de goederen, eigendom van aanlegger sub 2° een einde neemt op half-oogst 1958 en betrekkelijk de goederen, eigendom van aanleggers sub 1°, respectievelijk op half-maart 1959 en op half-oogst 1958 (bouwland) dienvolgens zich te horen veroordelen gezegde goederen op de vermelde data ter ganse en vrije beschikking te stellen van aanleggers sub 1° en 2° op straf ener schadevergoeding aan aanleggers te betalen van 500 frank per dag voor iedere dag vertraging; bovendien

aanleggers sub 1° en 2° te horen machtigen om verweerder met de zijnen en wat er op gemelde percelen mocht bevonden worden op de openbare baan te stellen door een daartoe aangezochte deurwaarder, zo nodig met behulp van de sterke macht, verweerder bovendien te horen veroordelen aan aanleggers sub 2° te betalen voor achterstallige pacht de som van 3.500 frank en aan aanleggers sub 1° de som van 500 frank eveneens achterstallige pacht; verweerder verder te horen veroordelen tot de rechterlijke intresten en de kosten van het geding, het alles bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling;

Overwegende dat partijen in verzoening verschenen op 12 november 1957 betreffende het verlaten van de gronden, maar niet betreffende het betalen van de pachtprijs;

Overwegende dat de dagvaarding op 11 december 1957 tijdig betekend werd, doch alleen voor wat de opzegging in aanmerking kan komen, en niet voor de pachtprijsbetaling, wegens afwezigheid van voorafgaandelijke verzoening; dat overigens aanleggers dit deel van hun eis terugtrekken wegens die onontvankelijkheid;

Overwegende dat aanleggers bij akte van deling de dato 1 april 1957 naakte eigenaars werden van de respectievelijke percelen, zoals vermeld in de dagvaarding met een lichte hogere oppervlakte voor het perceel bouwland « Kleinhouterveld » dat 95 a 45 ca zou inhouden in plaats van 82 a zoals in de dagvaarding aangegeven;

Overwegende dat er slechts een betwisting bestaat aangaande de aard van die gronden om er half-maart of half-oogstgronden van te maken, te weten voor het perceel van 82 a of 85 a 45 ca waarvan aanlegger een half-oogstgrond maakt en verweerder integendeel een half-maartland;

Overwegende dat, waar dit perceel als bouwland is beschreven, het moet aangezien worden als half-oogstgrond, ten ware verweerder zou bewijzen dat die grond speciaal als half-maartgrond was aangeduid; dat verweerder dit bewijs niet brengt of ook niet aanbiedt het te bewijzen;

Overwegende dat eindelijk het tussen partijen betwist wordt of de data van aanvaarding gesteld in de akte van 1 april 1957, moeten stipt nageleefd worden zoals aanleggers beweren, ofwel moeten aangepast worden ingevolge de wetbepalingen op de landpacht ter zake opzeg, zoals verweerder aanvoert;

Overwegende dat de akte van 1 april 1947 hoofdzakelijk een akte van deling is en dat daarbij beschikkingen komen aangaande gifte, toebedeling van vruchtgebruik en aangaande pacht en aanvaardig welke echter allemaal dienstig waren om, tot een goede deling te geraken, wat hoofdgedachte der partijen is geweest bij het verlijden van die akte;

Overwegende dat de bewering van verweerder dat hij minstens twee jaar op voorhand moet opgezegd worden, ter zake niet houdt, inderdaad bestond de huur reeds bij het tekenen van de akte zoals uit de termen blijkt, en het is onjuist te beweren dat dit niet kan zijn omdat de have slechts daarna eigendom van verweerder zou geworden zijn, en wel bepaald op 8 april 1947;

Overwegende echter dat op 8 april 1947 alleen erkend werd door al de medegerechtigden in de onverdeeldheid dat de have van verweerder was, alsook de vruchten te velde, wat minstens zo goed kan duiden op een vroegere overname en een vroegere aanvang van de huur (toen nog gehuurd van de onverdeeldheid) als op een aanvang van huur toen, met overname van de have en vruchten te velde; dat klaarblijkelijk op

8 april 1947 ontegensprekelijk akkoord werd gegaan dat verweerder de onbetwistbare eigenaar was van de have en vruchten;

Overwegende dat bovendien artikel 1774 van het Burgerlijk Wetboek zelfs aanneemt dat op elk ogenblik de partijen een einde kunnen stellen aan de huur zo het o.a. in een authentieke akte gebeurt, zoals in dit geval, zodat zelfs onafgezien van de deling, de aanvaarding nog geldig was overeengekomen;

Overwegende dat, gezien het overlijden van moeder op 30 juli 1957 bijgevolg de gronden van eerste aanleggers « Groothouterveld » groot 55 a 35 ca met half-maart 1959 en « Kleine Houterveld » groot 46 a 55 ca met half-oogst 1958 aanvaardbaar zijn;

Overwegende dat verweerder de huurder was, volgens de delingsakte van de gronden van aanleggers;

Overwegende dat, volgens dezelfde akte, de aanleggers die gronden in eigen gebruik zouden bekomen met de tweede half-maart en half-oogst volgend op de sterfdag der vruchtgebruikster;

Om deze redenen,

Vonnissende tegensprekelijk en met last van hoger beroep;

Zeggen voor recht dat de opzeg door aanleggers sub 1° en 2° betreffende de verschillende goederen, goed en geldig is en zijn volle uitwissel zal hebben en bijgevolg de pacht, betreffende de goederen, eigendom van aanleggers sub 2° een einde neemt op half-oogst 1958 en betreffende de goederen, eigendom van aanleggers sub 1°, respectievelijk op half-maart 1959 en op half-oogst 1958 (bouwland) dienvolgens veroordelen verweerder om de gezegde goederen op de vermelde data ter ganse en vrije beschikking te stellen van aanleggers sub 1° en 2° op straf ener schadevergoeding aan aanleggers te betalen van 500 frank per dag voor iedere dag vertraging en, bij gebreke hieraan te voldoen, machtigen aanleggers sub 1° en 2° om verweerder met de zijnen en wat er op gemelde percelen mocht bevonden worden op de openbare baan te doen stellen door een daartoe aangezochte deurwaarder, zo nodig met behulp der sterke macht;

Verklaren de eis tot betaling der achterstallige pacht niet ontvankelijk;

Veroordelen verweerder tot de twee/derden der kosten van het geding, latende het overige derde ten laste van de aanleggers;

Zeggen dat er geen redenen bestaan het tegenwoordig vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling.

NOOT: Bij het in dit nummer eveneens gepubliceerd vonnis van de Rechtbank te Turnhout dd. 10 september 1958 werd vorenstaande beslissing bevestigd.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BOEKBESPREKING

Albert Blontrock: Onze Taalblaadjes. — *Eerste reeks* (dec. 1959 - dec. 1960) behelzende 100 blaadjes (15,5 x 11), met afdelings- en rubriekkaartjes. Prijs: 60 fr. te storten op gironummer 8551, 19 van A. Blontrock, Braemstraat 103, Sint-Joosten-Node (Brussel 3).

Wat ons landje betreft, leven wij thans volop in het tijdperk der taalzuivering. De onderhavige uitgave, die door haar losse, veelkleurige blaadjes en door haar kleurige opmaak een prettige indruk nalaat, wil op klare en bevattelijke wijze handelen over allerlei *ismen* i.v.m. het Nederlands alsmede over het juiste voorzetsel, woordschikking, stijlkritiek, pas verschenen werken of artikels inzake taalzuivering enz.

De op dit ogenblik aan de beurt komende aflevering (de eerste van voorlopig vier en sinds november jl. in omloop) bevat dienvolgens: een inleiding, opmerkingen, uitlatingen over gesproken en geschreven Nederlands, dialectismen, germanismen, het voorzetsel, varia, taalschat en een kostbare bibliografie van taalzuivering in september - oktober 1959. Voorts biedt elk der aan de *ismen* gewijde kaartjes achtereenvolgens: 1. zinnestelsels met een bepaalde taalfout, telkens gelocaliseerd en gedagtekend; 2. summier gehouden verklaring van de taalfout, veelal op gezag van deskundigen; 3. dienovereenkomstig verbeterde zinnestelsels.

Het is duidelijk dat deze blaadjes, die alfabetisch kunnen worden gerangschikt, mettertijd een onmisbaar tuighuis zullen blijken te zijn. Waar zal men b.v., na verloop van jaren, een met zoveel zorg bijgehouden bibliografie over taalzuivering kunnen raadplegen, tenzij hier? Anderzijds zullen vergissinkjes (zoals nu eens nr, dan weer no) gaandeweg verdwijnen.

We aarzelen derhalve niet, deze alleszins oorspronkelijke poging van de in het vak vergrijsde auteur bij de gegadigden ten zeerste aan te bevelen.

Dr. W. Van Eeghem.

Lid van de Kon. Vlaamse Akademie.

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen.

Omstreeks 15 uur werd op het Beerschotstadion, op 28 mei 1960 de aftrap gegeven voor de spannende voetbalwedstrijd Balie Antwerpen - Balie Parijs.

Er werd gespeeld voor een beker, ter beschikking gesteld door Stafhouder René Victor.

De jongens van Balie-Sport, die, om waardige tegenstanders te vinden, eigenlijk eens tegen de Rode Duivels zouden moeten uitkomen, wilden de Parijzenaars niet te veel vernederen en lieten het derhalve bij een 7-2 overwinning.

Zij dreven de bescheidenheid zelfs zo ver te beweren dat het geen gemakkelijke overwinning was geweest.

In de loop van deze wedstrijd vernam steller dezes tot zijn niet te beschrijven verstomming dat de spelers niet zomaar over het veld mochten lopen, zoals hij steeds gemeend had, maar dat zij een bepaalde plaats moesten innemen!

Te beginnen met de keeper, en naar voren gaande, was onze ploeg aldus opgesteld:

E. Vanderveken, G. Franck, V. De Wachter, Y. Donnet, L. Van de Perck, K. Ferdinand, Y. Van Hoore-

beke, F. Lambrechts, J. Machiels, L. Van de Velde en F. Collin.

De ter zake deskundige lezer kan dus zelf uitvinden waar die heren stonden en welke functies zij respectievelijk vervulden.

Aan het werkelijk Frans karakter van de tegenpartij kan niet getwijfeld worden, daar zelfs de gebruikelijke neger van de partij was.

Na de vermoedenis volgde de lafenis, en wel ten huize van onze voorzitter, Meester Georges Franck, die samen met zijn charmante echtgenote, eens te meer zijn prachtige woning en tuin ter beschikking had gesteld om er een zeer geslaagde receptie aan te bieden.

Toen de eerste gasten binnen kwamen, merkte de jongste zoon des huizes zeer terecht op: «'t zijn weeral dezelfde!»

Na voldoende, — voor sommigen zelfs meer dan voldoende, — champagne gesnoept te hebben, reed iedereen terug naar de «Châlet» van Beerschot, waar een gezellig banket werd gehouden.

Steller dezes beleefde aldaar de tweede verrassing van die dag, daar hij vernam dat Meester De Baeck voorzitter was van Balie-Sport en dit ook reeds sedert lange jaren.

Er werd veel gespeecht en veel gegeten. Meester Victor bewees in het Frans een even fijne tafelrede naar te zijn als in het Nederlands.

Onze ploeg kreeg de beker van Meester Victor en een wimpel van de Parijzenaars, terwijl Parijs vanwege Beerschot een mooie tinnen schaal als souvenir mocht ontvangen.

Het was middernacht alvorens het feestmaal afgelopen was en Parijs en Antwerpen in de meest opgewekte stemming van elkaar afscheid namen.

A. van Gelder.

WETGEVING

Wetsvoorstel

tot wijziging van de wet van 14 juli 1932 houdende de taalregeling in het lager en middelbaar onderwijs.

Toelichting

Dames en Heren,

Sedert lange jaren ben ik tot de conclusie gekomen, dat er in de geschiedenis der pedagogie een leemte voorkomt, die zou moeten aangevuld worden.

Ik heb mij daarvan rekening gegeven tussen 1887 en 1891, in de Luikse staatsnormaalschool voor Humaniora. Zij bezat een monopolie: de technische vorming van leraars voor Athenea: romanisten, — germanisten — en specialisten in geschiedenis en aardrijkskunde.

Nevens onze professoren op de Universiteit bezaten wij uitstekende technische pedagogen. Maar die school, — welke opgericht werd in de jaren 1850 naar het model der *Hogere Normaalschool van Parijs* en waar mannen zoals Pirenne, Vercouillie, Godfroid Kurth en anderen hebben gestudeerd en werden gevormd, — moest verdwijnen voor politieke redenen, omdat zij een staatsmonopolie bezat en de Universiteit van Leuven ook Hogere Normaalschool wilde spelen.

Zo verdween l'Ecole Normale des Humanités van Luik rond 1892-1893. Ik bleef één der laatste producten. Alle Universiteiten zouden voortaan titularissen vormen voor Athenea en Colleges. Het systeem heeft wellicht welsprekende voordrachtgevers gevormd. Maar dikwijls werd de philologie vervangen door literatuur.

Tijdens onze leergangen van pedagogie te Luik werd

aldaar soms een vraag gesteld, waarop moeilijk antwoord te vinden was in ons boekenmateriaal. En die vraag was :

— *Wie is eigenlijk, historisch gesproken, de grootste pedagoog geweest, over de wereld heen ?*

Allerlei namen werden vooruit gebracht, vanaf de oudheid tot in de moderne tijd, — Europeërs en Aziaten, maar van Oceanië, Afrika en Amerika, zo goed als niemand.

Mijn bescheiden antwoord bracht eerder reactie van verwondering teweeg, en ik zou niet verwonderd zijn, dat die reactie zich ook nu zal laten gelden. Maar ik ben overtuigd, dat mijn antwoord, in dien tijd, nog altijd juist is vandaag.

Naar mijn opvatting is en blijft, de beste pedagoog over de ganse wereld heen, de moeder tegenover haar kind.

De moeders der ganse wereld vervullen sedert altijd die pedagogische taak. *Zij leren haar kinderen hun moedertaal*, rechtstreeks, door de eenvoudige en geduldige methode van het herhaald gesprek. En, er is geen enkele moeder, die in haar pogen mislukt, noch in België, — noch in Rusland, — noch in China. Voor die eventuele vorming is echter het kind gewapend. Het verschijnt op de wereld met een goed brein van gezonde hersenen. Daarna is dat kind dan verplicht zich rekening te kunnen geven van alles wat rond zijn wieg gebeurt. Het weet niets, — het moet alles vernemen, begrijpen en leren. Het woord, — dat de moeder uitspreekt, — wekt in zijn geest beelden en gedachten op, waarmede het kind vertrouwd wordt, en dat gebeurt, niet visueel met zijn ogen, maar auditief, door klank of geluid, en met zijn oren. Elke dag wordt die ingeprente woordenreeks rijker. Door herhaling blijven die woorden hangen in het geheugen. En zo wordt langzamerhand het kind, — een mens. Een echt intellectueel fabrikaat van zijn moeder.

Toen ik maanden geleden nadacht over het feit, dat wij in ons land, ervoor hebben moeten zorgen, dat het kind verder zou opgevoed worden in de taal zijner moeder die het verstaat, hebben velen onzer, terwille nochtans van een zeer eenvoudig begrip, een politieke strijd moeten aangaan. En wij hebben doorgaans gelijk gekregen. En zo dacht ik terug aan mijn jonge ervaring, toen ik vaststelde dat in die richting een nieuw probleem in onze huidige beschaving was opgerezen en niet meer kan ontweken worden : *het probleem van de tweetaligheid*, in een land van minder dan 10 miljoen inwoners, over een oppervlakte die met een auto op een paar uur kan worden afgelegd. Zo rees natuurlijk de vraag; maar hoe moet of kan dit probleem worden opgelost.

Het is mij nooit nuttig gebleken beginnelingen zonder voorbereiding te brengen voor de gesloten poorten onzer grammaticale vesting.

Maar er bestonden ook voorafgaandelijke samenhangende vraagstukken. Eerst moest er afgerekend worden met vooroordelen; o.a. de zogenaamde superioriteit van één taal tegenover de andere, met het recht één der twee moedertalen te verdringen. Er heerste immers een illusie, dat zekere talen voorrechten zouden bezitten, omdat zij door méér mensen worden gesproken, met daarbij, voorrechten in het rijk der constructie, want zij waren woordenrijker, en zelfs in het rijk der esthetiek, zij waren schoner. En wat nog !

De waarheid is echter dat de beschaving der XXe eeuw alle talen op dezelfde manier grondig heeft versterkt, de grote en ook de kleine. Zij zijn vandaag tegenover elkaar onuitroeibaar geworden. De grote

staat Rusland kan de kleinere staat Polen annexeren : maar de Poolse taal blijft de taal van het Poolse volk, alhoewel de Russische en de Poolse taal tot dezelfde familie behoren.

In tweetalige landen, — zoals het onze, — staan de twee talen tegenover elkaar, op hetzelfde verdiep, en op grond van gelijkheid. En hoe meer de beschaving zich heeft ontwikkeld en verruimd, hoe meer zich interpenetratie heeft doen gelden. Hoe meer ook de leden van die staat gedwongen worden een poging te beproeven, elkaar rechtstreeks beter te verstaan, — in afwachting van verdere mogelijke ontwikkelingen, gedurende de volgende geslachten. Daar staan wij nu !

Onze staat kan taalgrenzen op officieel papier schrijven : de talen vliegen er over.

Toen ik jaren geleden, in de Kamer voor de eerste maal verscheen waren tweetaligen een bijna onbekend verschijnsel. Maar vandaag zijn de eentaligen bijna een uitzondering geworden.

Dat wil niet zeggen dat in de ontwikkeling der samenhangende ooit nog een taal kan geboren worden, als mengsel van de twee talen tegenover elkaar. Zulke evolutie was mogelijk in het verleden. Het Engels b.v. is een mengsel van romaans en germaans, dat vandaag onmogelijk kan hernieuwd worden, zelfs niet op kleine schaal, in onze hoofdstad. Integendeel ! Zodra de nog nederlandssprekende Brusselaar zijn moedertaal zal weten te hanteren, zal zijn dialect langzamerhand verdwijnen, en het aanleren der tweede taal, met betere kennis van zijn moedertaal zal hem daarbij vergemakkelijkt worden.

Op de groeiende noodzakelijkheid van tweetaligheid in ons land zal ik niet verder aandringen. Ik herinner aan onze economische toestand, van Noord naar Zuid en van Oost naar West, en niemand twijfelt er aan, dat wij vandaag die evolutie moeten voorbereiden. Daarom wil ik het doel van mijn voorstel niet verbergen. Ik bekommer mij niet alleen om de omgeving van Brussel. *Ik wil alle Walen Nederlands leren en ik wil alle Vlamingen Frans leren*. En, in afwachting, het jongere geslacht.... In den beginne, niet met zware boeken, niet met gewone onderwijskrachten. Maar eenvoudig, bij middel van gesprekken, volgens de beproefde pedagogie van de moeder met haar kind, — bij middel van het gehoor, — bij middel van het geheugen, — en op grond van herhaling.

Wat met een kind van 1 tot 5 of 6 jaar mogelijk is, is ook mogelijk met een kind dat 2 en 3 jaar ouder wordt. In deze pedagogie van het geheugen komt het verschil van taal niet in aanmerking. Het geheugen bekommert zich niet om een verschil van klank. Maar herhaling mag niet te kort schieten.

Daarom juist wordt in het voorstel één uur per schooldag voorzien. De methode vergt echter geen bijzondere inspanning, nog minder zware studies. Zij kan zelfs opgevat worden, in het uurrooster, als een aangename verpozing. En dat, tengevolge van haar variëteit, die nieuwsgierigheid wekt.

Heel zeker vraagt ook die methode voorbereiding. Maar, dienen kan o.a. het model der reisboeken waarin alle mogelijk gevallen worden voorzien.

Er moet met nadruk gezorgd worden voor een goede uitspraak, die ons bijna overal te kort schiet. Goede uitspraak van klinkers en medeklinkers, en rekening houden met het ritme van de volzin.

De Walen zullen zich o.a. aan onze moeilijke *sch* moeten gewoon maken, en de Vlamingen o.a. aan de neusklanken van het Frans : *an, en, in, on, un*. Daarbij komt het verschil van accent : in het Nederlands, doorgaans op de eerste lettergreep, en in het Frans, altijd op de laatste.

Moeten voor die voordrachten specialisten worden

benoemd ; ik denk het niet. Jonge lui b.v. die de hoogste klas van het atheneum hebben afgedaan, kunnen, mits wat voorbereiding, in aanmerking komen. Dit is een regeling van uitvoering, die aan de executieve mag worden toevertrouwd. In alle geval in ons land is het hoofdzaak te zorgen voor een zuivere uitspraak, doch zonder pedante overdrijving. Ik vraag niet dat de Walen het edel dialect van Den Haag zouden aanleren, of de Vlamingen doen spreken met de virtuositeit van Parijzenaars. Die van Lille en Marseille spreken ook met een ander geluid.

Ik ben ervan overtuigd dat met dit voorstel een aanneembare basis van ontwikkeling kan worden uitgewerkt, ten dienste van onze eentaligen der beide groepen.

C. Huysmans.

Wetsvoorstel

Eerste artikel.

Artikel 3 van de wet van 14 juli 1932 houdende de taalregeling in het lager en middelbaar onderwijs wordt door de volgende bepalingen vervangen :

« In de gemeentelijke, aangenomen en aanneembare lagere scholen wordt in de Vlaamse streek de Franse taal en in de Waalse streek de Nederlandse taal aangeleerd, gedurende een uur per schooldag.

In de eerste jaren van het lager onderwijs wordt de tweede landstaal uitsluitelijk aangeleerd bij middel van een rechtstreekse methode die uitsluitelijk spreek-oefeningen omvat.

In de volgende jaren omvat dit onderwijs bovendien schrijfoefeningen en beginselen der spraakleer. »

Art. 2

Artikel 6 van dezelfde wet wordt door de volgende bepalingen vervangen :

« In de bij het vorige lid bedoelde gemeenten wordt de tweede landstaal aangeleerd gedurende een uur per schooldag.

In de eerste jaren van het lager onderwijs wordt de tweede landstaal uitsluitelijk aangeleerd bij middel van een rechtstreekse methode die uitsluitelijk spreek-oefeningen omvat.

In de volgende jaren omvat dit onderwijs bovendien schrijfoefeningen en beginselen der spraakleer. »

Art. 3.

Artikel 16 van dezelfde wet wordt door de volgende bepalingen vervangen :

« In de bij artikel 14 bedoelde klassen gelegen in de Vlaamse streek van het land, wordt de Franse taal aangeleerd gedurende een uur per schooldag. Zijn die klassen gelegen in de Waalse streek van het land, dan wordt de Nederlandse taal aangeleerd, eveneens gedurende een uur per schooldag.

In de eerste jaren van het lager onderwijs wordt de tweede landstaal uitsluitelijk aangeleerd bij middel van een rechtstreekse methode die uitsluitelijk spreek-oefeningen omvat.

In de volgende jaren omvat dit onderwijs bovendien schrijfoefeningen en beginselen der spraakleer. »

Art. 4

Artikel 19 van dezelfde wet wordt door de volgende bepalingen vervangen :

« In de bij vorige bedoelde gemeenten wordt de tweede landstaal aangeleerd gedurende een uur per schooldag.

In de eerste jaren van het lager onderwijs wordt de tweede landstaal uitsluitelijk aangeleerd bij middel van

een rechtstreekse methode die uitsluitelijk spreek-oefeningen omvat.

In de volgende jaren omvat dit onderwijs bovendien schrijfoefeningen en beginselen der spraakleer. »

Art. 5.

Deze wet treedt in werking op 1 september 1960.

C. Huysmans, G. Cudell, A. Gailly, F. Tielemans.

TAALKUNDIGE KRONIEK

Gevang

D... Jean hoorde zich verwijzen tot drie maanden gevang en een geldboete van 2000 fr. of vijftien dagen (Brussel, 20-10-1959).

Acht dagen gevang en 520 fr. met uitstel van drie jaar (Brussel, 16-11-1959).

Hij werd thans veroordeeld tot vier maand en vijftwintig dagen gevang (Antwerpen, 1-2-1960).

• Dialectsprekers in Vlaanderen bedoelen, jammer genoeg, met het woord gevang : 1. de gevangenis; 2. de gevangenisstraf. Dat kleurloze streektaalwoord mogen we stellig naar het vergeetboek verwijzen.

— Gevang, o., 1. (gew[estelijk], Zuidn[ederlands]) gevangenis : in 't gevang zitten (steken); — 2. gevangenisstraf. (Van Dale).

Een prison (In de gevangenis) zitten. Kan A. E. De Boeck, *Nederlands Taaleigen*, (18de dr.), Lier, 1953, p. 64.

Jean D... hoorde zich *veroordelen* tot drie maanden *gevangenisstraf* en een geldboete van 2000 fr. of vijftien dagen.

Acht dagen *gevangenisstraf* en 520 fr. met uitstel van drie jaar.

Hij werd thans veroordeeld tot vier maand en vijftwintig dagen *gevangenisstraf*.

A. Blontrock.

Grootstad

Wat vangt men in een grootstad gelijk Parijs al niet aan met een renner, die... (Brugge, 20-11-1959).

In tegenstelling met het streven dat de grootstad kenmerkt, [is] het kerstfeest... (Antwerpen, 27-12-1959).

De brand werd gesticht door een volgeling van de jonge romancier van Schaarbeeck, die een boek schreef over een geheimzinnige pyroomaan, die een grootstad in lichtelaaie zet... (Brussel, 21-12-1959).

• Nog te veel taalgebruikers kiezen hun woorden op een onnadenkende wijze. Sommigen onder hen schijnen werkelijk een voorliefde te hebben voor het germanisme grootstad. Laten wij steeds bij voorkeur gewagen van een *grote stad*, een *wereldstad*.

— Wat lezen we over grootstad bij Koenen ?

...verwerpelijke, onnederlandse term voor : *wereldstad* of *grote stad*. [Grootstad] is een germanisme. Duits Groszstadt.

Wat vangt men in een *grote stad* (*wereldstad*) zoals Parijs al niet aan met een renner, die...

Integenstelling met streven dat de *grote stad* kenmerkt, is het kerstfeest...

De brand werd gesticht door een volgeling van de

jonge romanschrijver van (beter: uit) Schaarbeek, die een boek schreef (beter: heeft geschreven) over een geheimzinnige pyromaan, door wie een grote stad (wereldstad) in lichtelaai (ook lichterlaai) wordt gezet.

A. Blontrock.

Gezien

Gezien Beerschot heden woensdag tegen Wiener AC speelt, had slechts een zeer lichte training plaats (Brussel, 12-12-1959).

Gezien deze laatste centrale niet tot de zone Kortrijk behoort, dient... (Kortrijk, 12-12-1959).

Gezien de oplage beperkt is, worden de personen, die belang stellen in de brochure verzocht dringend de som van 40 fr. te storten op postrekening no... (Antwerpen, 8-4-1960).

• Bij sommige taalgenoten levert het onderscheid tussen *gezien* en *aangezien* vaak moeilijkheden op.

Gezien is het verleden deelwoord van *zien*.

Aangezien is een redengevend voegwoord. Het betekent: *in aanmerking genomen dat*... Het stemt overeen met: *daar, vermits en omdat*.

— Du moment que vous le désirez *aangezien* gij het verlangt, heb ik er vrede mee Kan. A. E. De Boeck, *Nederlands Taaleigen*, (18de dr.), Lier, 1953, p. 103.

Aangezien Beerschot heden woensdag tegen Wiener AC speelt (*optreedt, in het veld komt*), had slechts een zeer lichte oefening plaats.

Aangezien (daar, vermits) deze laatste centrale niet tot het gebied Kortrijk behoort, dient...

Aangezien (daar, vermits) de oplage beperkt is, worden de personen, die belangstellen in de brochure verzocht *dadelijk* (*onverwijld*) de som...

A. Blontrock.

Barema

Ook wordt het nieuwe barema gekoppeld aan het indexcijfer 110,31,... (Brussel, 14-3-1960).

Er zijn ongetwijfeld bondsleden die, dank zij die verhoging van het barema voor een herziening in aanmerking komen (Antwerpen, 17-3-1960).

Mededeling werd gegeven van de nieuwe loonbarema's... (Brussel, 16-5-1960).

• Barema werd blijkbaar door een ambtenaar gevormd uit het Franse barème. *Aangezien* wij over goede Nederlandse woorden beschikken, moeten wij de misbaksels barema en baremisch de pas afsnijden. Wij gebruiken: *loonschaal*, (*weddeschaal*), *salarisschaal*, *bezoldigingsschaal* of *loonregeling*, *weddereregeling*, *salarisregeling*, *bezoldigingsregeling*. Weddenschaal is in Noord-Nederland niet gebruikelijk.

— Barema. De barema's voor de ambtenaren (lees: *loonschalen*; barema voor het gebruik van de inrichtingen, (lees:) *tarief*. Drs. P. Van Gestel, ABN-Gids, Antwerpen, 1949, p. 12, k. 2.

Een nieuwe *loonschaal* (*bezoldigingsregeling*) wordt ook gekoppeld aan het indexcijfer 110,13,...

Er zijn ongetwijfeld bondsleden die, dank zij die verhoging van de *loonschaal* (*bezoldigingsschaal*) voor een *salaris*herziening in aanmerking komen.

Mededeling werd gegeven van de nieuwe *loonschalen*...

A. Blontrock.

ERRATUM

In het artikel over de burgerlijke aansprakelijkheid der onderwijzers, dat verscheen in ons nummer van 22 mei 1960, sloop een storende drukfout. In kolom 1782, onder nummer V (schuingedrukte tekst), dient men te lezen *schuldvermoeden* in plaats van *schuldvermogen*.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, jrg. 1960 - n° 4 :

Wetgeving.

Tijdschrift voor sociaal recht en van de Arbeidsrechten, jrg. 1960 - n° 3 :

M.-Cl. Platen, Sociale wetgeving in 1959. — M. De Loof, Ongevallen op de weg naar het werk.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1960 - n° 22 :

M. V. Polak, Het juridische aspect der Amerikaanse racistische huwelijkswetgeving. — J. C. Hooftman, Nogmaals: Veilig Verkeer. — S. L. F. De Hartogh, De plaats van de straf bij de bestrijding van gevaarlijk verkeersgedrag in het snelverkeer II.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jrg. 1960 - n° 4632 :

A. R. de Bruijn, Het begrip « bestuur » in artikel 177 B.W. (II slot). — H. van Santen, De vrijstelling van artikel 32, 9°, der Successiewet 1956.

Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis, jrg. 1960 - n° 1 :

R. Yaron, Minutiae on Roman Divorce. — F. Wubbe, Usureceptio und relatives Eigentum. — A. Cacheux, Les notaires dans le ressort de la coutume de Mons en Hainaut français aux XVIIe et XVIIIe siècles. — W. de Vries, Enige opmerkingen naar aanleiding van de Zutphense gruit (Had het gruitrecht een regale of een hofrechtelijke oorsprong?). — Z. W. Falk, On Matrimonial Property in Jewish and Germanic Laws.

Journal des Tribunaux, jrg. 1960 - n° 4280 :

M. La Haye et Jos. Vankerckhove, Le louage de choses (I).

La Revue Administrative, jrg. 1960 - n° 74 :

J. Gervais, La police parisienne. — F. Mejan, L'Etat et l'Eglise Catholique (fin). — G.T., Sur l'action des préfets dans la vie économique locale.

Revue de Droit Intellectuel, jrg. 1960 - n° 1-2 :

M. Röttger, Réflexions sur la création d'une marque uniforme pour les pays de la Communauté économique européenne. — A. Casalunga, Circulation internationale des produits. — H. van der Groeben, Le rapprochement des législations dans le domaine de la propriété industrielle.

Resueil Dalloz, jrg. 1960 - n° 20 :

J. Garagnon, La Comédie-Française.